

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORMAN SUÇLARINDA TOPLUMSAL ALGI (ÇANKIRI İLİ ÖRNEĞİ)

R. DİLARA ARIK

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

ÇANKIRI
2024

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Rahime Dilara ARIK tarafından hazırlanan “**Orman Suçlarında Toplumsal Algı (Çankırı İli Örneği)**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Üstüner BİRBEN

Eş Danışman : Doç. Dr. Gökçe GENÇAY

Jüri Üyeleri :

Başkan : Prof. Dr. Aynur AYDIN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Üye : Prof. Dr. Osman Devrim ELVAN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Üye : Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Hamit ALYAR

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**Orman Suçlarında Toplumsal Algı (Çankırı İli Örneği)**” konulu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tezin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı, tezde kullandığım eserleri usulüne göre kaynak olarak gösterdiğimi, tezin Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü’nden başka bir bilim kuruluna akademik amaç ve unvan almak amacıyla vermediğimi ve bu çalışmanın Çankırı Karatekin Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını, “intihal içermediğini” beyan ederim. Çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm. Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim (28/05/2024).

R. Dilara ARIK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ORMAN SUÇLARINDA TOPLUMSAL ALGI (ÇANKIRI İLİ ÖRNEĞİ)

R. Dilara ARIK

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Eş Danışman: Doç. Dr. Gökçe GENÇAY

Orman suçları, orman kaynaklarının sürdürülebilirliğini ve toplumun refahını tehdit eden önemli bir sorundur. Bu çalışma, Çankırı ilinde orman suçları ve bu suçlara ilişkin yaptırımlara dair halkın algısını ve bilgi düzeyini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın ana materyalini, Çankırı il merkezinde 400 katılımcı ile yüz yüze yapılan anketler oluşturmaktadır. Veriler SPSS 22 programı kullanılarak analiz edilmiş ve Ki-Kare testi ile belirli değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Anket sonuçları, katılımcıların çoğunluğunun ormanların korunması gerektiği konusunda hemfikir olduğunu, ancak devlet denetimini yetersiz bulduğunu göstermektedir. Ayrıca, ormancılıkla ilgili kurumların toplumu bilgilendirme konusunda yetersiz kaldığına dair yaygın bir algı bulunmaktadır. Orman suçları ve yaptırımlarına ilişkin bilgi düzeyi ise genel olarak düşük seviyededir. Eğitim düzeyi, orman suçları ve yaptırımları hakkında bilgi sahibi olmada etkili bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Çalışma bulguları, Çankırı ilinde orman suçları ve yaptırımlarına ilişkin farkındalığın artırılması ve toplumun bilinçlendirilmesi için daha etkili stratejilere ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Özellikle eğitim seviyesi düşük olan ve kırsal kesimde yaşayan vatandaşlara yönelik bilgilendirme çalışmaları önem taşımaktadır. Ayrıca, orman idaresinin denetim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması ve caydırıcı yaptırımların uygulanması da orman suçlarının önlenmesinde önemli adımlar olacaktır.

2024, 80 sayfa

ANAHTAR KELİMELEER: Orman, Toplum, Algı, Orman suçu, Çankırı

ABSTRACT

Master of Science Thesis

THE PUBLIC PERCEPTION OF FOREST CRIMES (THE CASE OF ÇANKIRI PROVINCE)

R. Dilara ARIK

Çankırı Karatekin University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forest Engineering

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Üstüner BİRBEN
Co-Advisor: Assoc. Prof. Dr. Gökçe GENÇAY

Forest crimes are a significant problem that threatens the sustainability of forest resources and the well-being of society. This study aims to examine public perception and knowledge levels regarding forest crimes and their penalties in Çankırı province. The main material of the study consists of face-to-face surveys conducted with 400 participants in the Çankırı city center. Data were analyzed using SPSS 22 software, and the Chi-Square test was employed to examine relationships between specific variables.

The survey results indicate that the majority of participants agree on the necessity of forest protection but find government supervision inadequate. Furthermore, there is a widespread perception that forestry-related institutions are failing to adequately inform the public. The level of knowledge regarding forest crimes and penalties is generally low. Education level emerges as a significant factor in being informed about forest crimes and penalties.

The study findings suggest that more effective strategies are needed to raise awareness and educate the public about forest crimes and penalties in Çankırı province. Informational efforts targeting citizens with lower education levels and those living in rural areas are particularly important. Additionally, increasing the effectiveness of forest administration's supervision activities and implementing deterrent penalties would be crucial steps in preventing forest crimes.

2024, 80 pages

Keywords: Forest, Society, Perception, Forest crime, Çankırı

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

“Orman Suçlarında Toplumsal Algı (Çankırı İli Örneği)” adlı bu çalışma Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi” olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı ormanla iç içe yaşayan Çankırı ve çevre köylerindeki halkın orman suçları ve orman suçlarının yaptırımları hakkındaki bilinç düzeyini ölçmek ve bu doğrultuda orman suçlarına ilişkin toplumsal bilinci arttırmaktır.

Bu çalışma süresince bana her zaman yol gösteren danışmanım ve kıymetli hocam Doç. Dr. Üstüner BİRBEN’e, ikinci danışmanım Doç. Dr. Gökçe GENÇAY’a, değerli jüri üyelerime ve engin bilgileri ile gerek öğrenim hayatımda gerekse tez sürecimde yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Osman Devrim ELVAN’a teşekkürlerimi sunarım. Çalışmamın en zorlu süreçlerinden biri olan anket aşamasında bana destek olan ormancım, manevi abim, Mustafa ŞAHİN ve kıymetli eşi Adalet ŞAHİN’ e, Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü Dava Birimi personellerine, anket çalışmalarında yardımını esirgemeyen lise öğretmenleri ve anket sorularını cevaplandıran genç arkadaşlara ve köylülere teşekkür ederim.

Bugünlere gelmemde ve hayatımın her anında destekleriyle ve sevgileriyle yanımda olan ailem; annem Gülbahar ARIK’a, babam Ali ARIK’a ve kıymetlim kardeşim Stj. Dr. Bahadır Efe ARIK’a sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

R. Dilara ARIK

Çankırı, Mayıs 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER DİZİNİ	v
KISALTMALAR DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. MATERYAL VE YÖNTEM	3
2.1 Materyal.....	3
2.1.1 Çankırı ili genel özellikleri.....	4
2.1.2 Orman bölge müdürlükleri bazında orman suçları	7
2.1.3 Ankara orman bölge müdürlüğü	8
2.1.4 Çankırı orman işletme müdürlüğü	8
2.2 Yöntem	10
3. GENEL KISIMLAR.....	12
3.1 Orman Suçları Hakkında Özet Bilgiler	12
3.1.1 Orman suçları	12
3.1.2 Orman suçlarının unsurları.....	14
3.1.3 Orman suçlarının özel görünüş halleri.....	17
4. BULGULAR.....	38
4.1 Anketlere İlişkin Bulgular ve İstatistiksel Analiz	38
4.1.1 Anketlere ilişkin bulgular	38
4.1.2 Anket bulgularına ilişkin ki-kare analizi sonuçları.....	57
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	66
KAYNAKLAR	75
ÖZGEÇMİŞ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

SİMGELER DİZİNİ

cm	Santimetre
Ha	Hektar
Kg	Kilogram
m	Metre

KISALTMALAR DİZİNİ

OGM	Orman Genel Müdürlüğü
Md	Madde
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
SPSS	Statistical Package for Social Science
TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TEMA	Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1 Türkiye’de 2018-2022 Yıllarına Ait Orman Alanları Dağılımı (OGM 2022) ..	2
Şekil 2.1 Çankırı İli Siyasi Haritası (Çankırı Belediyesi 2024)	4
Şekil 2.2 Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü’nde işlenen orman suçları	10
Şekil 3.1 Türkiye’de 2022 yılına ait orman suç dağılımı (OGM 2023)	13
Şekil 4.1 Odun hammadde kaynağı (yapacak veya yakacak) dağılımı	42
Şekil 4.2 Odun dışı orman ürünleri kaynağı (çıra, reçine, çam fıstığı, defne yaprağı, ıhlamur çiçeği, kestane) dağılımı	43
Şekil 4.3 Estetik güzellik dağılımı	43
Şekil 4.4 Rekreatyonel (piknik, dinlence alanı) kullanımı dağılımı	44
Şekil 4.5 Temiz, kaliteli hava, oksijen üretimi dağılımı	44
Şekil 4.6 Erozyon ve sellerden korunma aracı dağılımı	45
Şekil 4.7 Çeşitli orman işlerinde istihdam imkânı dağılımı	45
Şekil 4.8 Tarımsal ormancılık kullanımı dağılımı	46
Şekil 4.9 Hayvancılık kullanımı dağılımı	46
Şekil 4.10 Yasal düzenlemelerin varlığı dağılımı	48
Şekil 4.11 Cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı	48
Şekil 4.12 Halkın bilinçlendirilmesi (eğitim toplantıları gibi)	49
Şekil 4.13 Halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması dağılımı	49
Şekil 4.14 Daha fazla orman koruma memuru istihdam edilmesi dağılımı	50
Şekil 4.15 Denetimin artırılması dağılımı	50
Şekil 4.16 Diğer görüşler dağılımı	51

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 2023 yılı orman bölge müdürlüklerine ait suç dağılımı.....	7
Çizelge 2.2 Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü'nde işlenen orman suçları dağılımı	9
Çizelge 3.1 Orman suçlarındaki değişim (OGM 2019-2023).....	14
Çizelge 4.1 Cinsiyet dağılımı.....	38
Çizelge 4.2 Yaş aralığı dağılımı.....	39
Çizelge 4.3 Eğitim durumu dağılımı.....	39
Çizelge 4.4 Aylık gelir dağılımı.....	40
Çizelge 4.5 Gelir kaynağı dağılımı	41
Çizelge 4.6 Ormanın korunması gerekliliği dağılımı.....	47
Çizelge 4.7 Ormanların korunmasında devletin yeterlilik dağılımı.....	51
Çizelge 4.8 Ormanı korumada özel ya da devlet mülkiyeti dağılımı.....	52
Çizelge 4.9 Orman suçları konusunda bilgilendirme dağılımı	53
Çizelge 4.10 Orman suçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi.....	54
Çizelge 4.11 Orman suçlarının işlenmesinin ana nedenleri	55
Çizelge 4.12 Orman suçları hakkında bilgi düzeyi	55
Çizelge 4.13 Orman suçlarının yaptırımları hakkında bilinç düzeyi	56
Çizelge 4.14 Orman suçları ile ilgili adli ve idari süreç.....	57

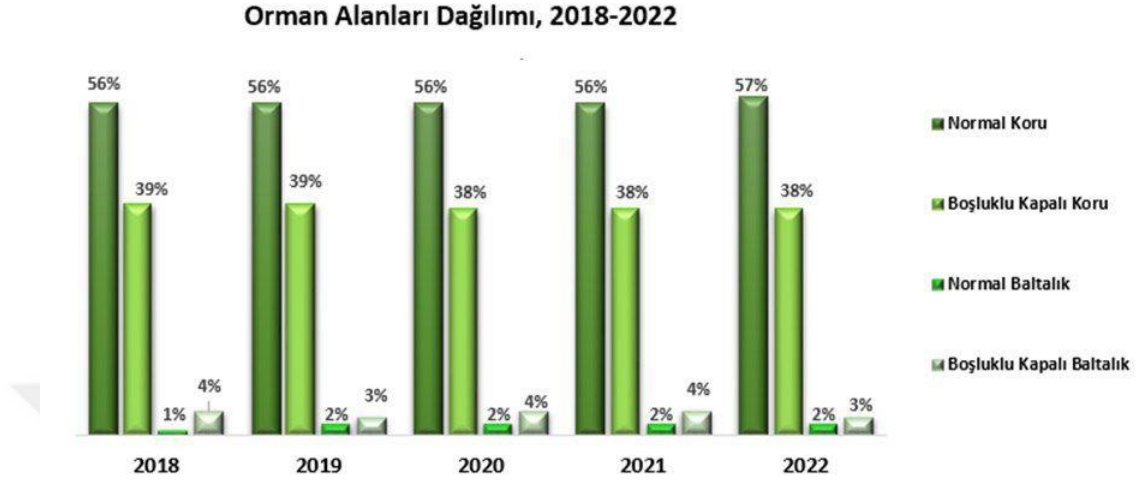
1. GİRİŞ

Binlerce yıldan beri insanlığa ev sahipliği yapan Anadolu toprakları ve Türkiye ormanları, insan faaliyetlerinin etkileri ile büyük ölçüde zarar görmüştür (Gülen ve Özdönmez 1981). Özellikle 19'uncu yüzyılın sonları ve 20'nci yüzyılın ilk çeyreğinde, başta savaşlar olmak üzere, donanmanın gemi ihtiyacı, kömür havzalarının işletmeye açılması, düzensiz yerleşim, tarla açma ve aşırı hayvan otlatması gibi nedenlerden dolayı ormanlarımız büyük ölçüde tahribata maruz kalmıştır (OGM 2022). Ormanların tahribatı, özellikle tarım ve hayvancılığa bağlı kontrolsüz faydalanmalar nedeniyle yerleşim alanları etrafında yoğunlaşmıştır (Urbano 2016, Kökten 2017). Bunun sonucunda, birçok yerde orman kapallılığında bozulmalar ve kısmen de ormansızlaşmalar meydana gelmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, özellikle 1937 yılında ormancılık yasal ve kurumsal olarak önemli ilerlemeler kat etmiştir. 1961 yılında Anayasa koruması altına alınarak, orman kaybı büyük ölçüde durdurulmuştur. 1961 yılından itibaren planlı işletmeciliğe geçilmiştir. Ülkemizde, son yüzyılda uygulanmaya başlanan planlı orman işletmeciliği sayesinde (Evcimen 1978), ormansızlaşmanın önüne geçilmiştir (Yolasıǧmaz 2004). Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından, neredeyse 70 yıldır ağaçlandırma (Atay 1968), imar ve ıslah çalışmaları (OGM 1983) yapılmaktadır. 1998'den itibaren de verimsiz ormanların iyileştirilmesi amaçlı rehabilitasyon çalışmalarına ağırlık verilmiştir (Anonymous 2013), (Duyar 2018).

Verimsiz orman alanlarını, verimli hale getirmek için yapılan her türlü ağaçlandırma, imar, ıslah, koruya tahvil gibi çalışmaların tümünü rehabilitasyon adı altında toplamak mümkündür. Ormanlarımızda 70 yıldır devam eden rehabilitasyon çalışmaları, binlerce yıllık hasarın tümünü henüz telafi edememiştir (OGM 2017, Çalışkan ve Boydak 2017).

Türkiye 23.245.000 hektarlık alanıyla, ekolojik bakımdan zengin bir çeşitliliğe sahiptir. Bu zenginlik içerisinde ormanlar da tür ve kompozisyon olarak önemli bir yer tutmaktadır. 2022 yılı itibarıyla yapılan tespitlere göre orman varlığının %59'u normal koru ormanı ve baltalık ormanlardan, %41'i boşluklu kapalı alanlardan oluşmaktadır.

2018-2022 yılları arası orman varlığındaki değişim aşağıdaki tabloda gösterilmektedir (Şekil 1.1) (OGM 2022).

Şekil 1.1 Türkiye’de 2018-2022 Yıllarına Ait Orman Alanları Dağılımı (OGM 2022)

Yenilenebilen bir doğal kaynak olmakla birlikte ormanlara yapılan usulsüz müdahaleler, tekniğe uygun olmayan uygulamalar veya ormanların sosyal ve ekolojik işlevleri göz önüne alınmadan yapılan faydalanmalar sonucu meydana gelen ormansızlaşma; yeni ağaçlandırmalar ile geri kazanılamayacak çok sayıda ekonomik, ekolojik ve sosyal değer kaybına neden olmaktadır. Bu kaybı önlemek ve en aza indirebilmek amacıyla Orman Genel Müdürlüğü tarafından 2017 yılında sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerine uygun çalışmalar başlatılmış ve 2019 yılında bu çalışmalar sonuçlandırılmıştır.

Sürdürülebilir Orman Yönetimi; ormanların ve orman alanlarının yerel, ulusal ve küresel düzeylerde, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, kendini yenileme kabiliyetini ve yaşama enerjisini, ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını yerine getirebilme potansiyelini şimdi ve gelecekte her türlü tehdit ve tehlikelere karşı güvence altına almayı öngörmektedir (OGM 2020).

2. MATERİYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

Çalışmanın ana verileri, Çankırı ilinde gerçekleştirilen anketler ile elde edilmiştir. Söz konusu anket soruları hazırlanırken, konuya ilişkin literatürdeki benzer çalışmalardan; Yılmaz (2004), Geray vd. (2007), Pak ve Berber (2011), Gençay ve Mercimek (2019) ve Gençay ve Bostancı (2023) yararlanılmıştır. Ankete katılanlara yöneltilen sorular anlaşılabilir ve amaca uygun olarak hazırlanmıştır. Anket; demografik özellikler, ormandan faydalanma şekilleri, orman idaresi ve idarenin faaliyetleri, orman suçu kavramı, orman suçları ve yaptırımları, bu yaptırımlara ilişkin algılar, idareden beklentilere yönelik açık ve kapalı uçlu olarak toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Sözel analiz metodunun esas alındığı bu çalışmada ilişki kalıpları ve bu ilişki kalıplarının nedenleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örnek büyüklüğü, % 95 güven düzeyi ve %5 hata kabul oranı ile

$$n = [N * t^2 * P*Q] / [(N d^2) + (t^2 P*Q)] \quad (2.1)$$

Denklem (2.1) ile hesaplanmıştır (Şencan 2007, Karasar 2002). Formülde; n örnek büyüklüğünü, N ana kütle, t belirlenen güven düzeyine göre normal dağılım tablosundan alınan z değerini (%95 güven düzeyi için 1.96), d hata kabul oranını (0.05), P ana kütle içerisinde ölçülmek istenen özelliğin bulunma oranını, Q ise bulunmama oranını ifade etmektedir.

P ve Q araştırma öncesi konuyla ilgili herhangi bir fikir ileri sürülemediği durumlarda %50-%50 olarak alınarak, en yüksek düzeyde bir örnek büyüklüğü elde edilmektedir. Çalışmanın başında herhangi bir tahminde bulunulamadığı için p ve q oranları 0.50–0.50 olarak alınmıştır (Yavuz 2000, Doğan ve Doğan 2014). Çankırı il merkezi TÜİK 2022 verilerine göre ana kütle (N) 195.766 kişi olarak belirlenmiştir. Buna göre örneklem hacmi 383 kişi olarak hesaplanmıştır.

Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan Çankırı ilinin yüzölçümü 7.542 km², il merkezinin rakımı 755 metredir. 2023 yılı nüfus sayımına göre Çankırı merkez nüfusu 88.018 kişi ve toplam nüfus 205.501 kişidir. Çankırı ili Merkez dahil 12 ilçe ve 368 köyden oluşmaktadır. Çankırı ili toplam orman alanı 195.300 hektardır (Sayılarla Çankırı 2024).

İl topraklarının büyük bir bölümünü dağlar ve platolar oluşturmaktadır. İlin kuzeyinde uzanan Ilgaz Dağları 2.587m'ye ulaşan zirveleri ile en önemli yükseltiler olup, çoğunlukla ormanla kaplı alanların bulunduğu bölgelerdir (Anonim 2006).

Bölgenin jeolojik oluşumu, üçüncü jeolojik zaman içindedir. Üçüncü zamanın karakteristik oluşumlarından konglomera jips, lav, kil, marn, ojip, andezit, kalker, split ve bazalt gibi oluşumlara rastlanmaktadır. İlin güney ve güneydoğusu volkanik arazilerden meydana gelmiş olup, alt kısmında derin tuz tabakaları oluşmuştur (Anonim 2006).

2.1.1.1 Çankırı İli Orman Varlığı

İlin güney ve güneybatısında stepler geniş yer kaplamaktadır. Steplerin bulunduğu yerlerdeki akarsular boyunca yer yer kavak (*Populus sp.*) ve söğüt (*Salix sp.*) ağaçlarına rastlanmaktadır. Çankırı il sınırları içinde yükselti ve iklime bağlı olarak bitki örtüsünde değişiklikler görülmektedir. Kuzey kısımda Karadeniz ikliminin etkisinin görüldüğü Ilgaz, Çerkeş, Eskipazar ilçelerinin yüksek kısımlarında iğne yapraklı ağaçlardan oluşan çam (*Pinus sp.*), göknar (*Abies sp.*), ardıç (*Juniperus sp.*) gibi ağaç toplulukları, orman ve koruluklar bulunmaktadır. Çankırı'nın genel bitki örtüsü kapsamında, karaçam (*Pinus nigra*), sarıçam (*Pinus sylvestris*), Uludağ göknarı (*Abies bornmülleriana*), ladin (*Picea sp.*), meşe (*Quercus sp.*), adi gürgen (*Carpinus betulus*), kavak (*Populus sp.*), ardıç (*Juniperus sp.*), böğürtlen (*Rubus fruticosus*), kızcık (*Cornus sp.*), eğrelti (*Pteridium aglenium*), ısırgan (*Urtica uranus*), sütleğen (*Eupherbia sp.*) ve çayırotları (*Grenemica sp.*) gibi bitkiler bulunmaktadır.

Alt florada ise hububat, yemlik ve yemeklik baklagiller ile deve diken, yumak, ayrık otu gibi bitkiler bulunmaktadır (Anonim 1998).

Çankırı il toplamının orman envanteri incelendiğinde; 82.016 ha'nın normal koru, 75.927 ha'nın bozuk koru, 6.284 ha'nın baltalık ve 164.227 ha'nın ise ormanlık alan olduğu saptanmıştır (Anonim 2005a).

İldeki ormanlar başta Ilgaz olmak üzere, Eleman, Eğriova, Ovacık, Düvenlik, Ilıslık, Yapraklı, Sarıkaya, Karakaya ve Erikli dağları ve çevreleridir (Kuter 2007).

2.1.2 Orman bölge müdürlükleri bazında orman suçları

Aşağıda “Çizelge 2.1”de verilmiştir.

Çizelge 2.1 2023 yılı orman bölge müdürlüklerine ait suç dağılımı

BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	KESME		NAKİL		BULUNDURMA		SARF		AÇMA-VERLEŞME			İŞGAL FAYDALANMA		OTLATMA		AV SUÇLARI		TOPLAM
	Adet	M ³	Adet	M ³	Adet	M ³	Adet	M ³	Adet	Dekar	M ³	Adet	Dekar	Adet	Hayvan Adedi	Adet	Hayvan Adedi	Adet
1 ADANA	217	2.216	90	135	41	52	2	14	181	760	759.643	500	3.410	22	1.732			1.053
2 AMASYA	569	5.713	109	189	91	82	4	8	305	1.177	1.176.800	521	2.395	1	12			1.600
3 ANKARA	32	777	3	46	2	15			15	73	72.681	45	251	5	1.025			102
4 ANTALYA	204	2.408	27	198	26	20	3	6	325	865	864.799	374	2.036	43	3.321			1.002
5 ARTVİN	135	2.854	1	3	2	64	2	5	11	25	25.297	15	138					166
6 BALIKESİR	125	1.674	13	14	5				23	24	24.409	43	367	9	216			218
7 BOLU	106	1.306	48	133	29	90	1	1	80	291	291.245	128	396					392
8 BURSA	129	1.666	37	76	22	59	2	1	116	1.276	1.275.786	157	749					463
9 ÇANAKKALE	85	1.173	5	4	4	31	1		34	155	155.338	165	1.171	12	765			306
10 DENİZLİ	96	473	10	8	19	27			52	984	984.378	115	3.635	3	164			295
11 ELAZĞ	109	335	7	16	1	2			40	207	206.567	95	150					252
12 ERZURUM	129	349	47	122	47	112	5	13	7	169	169.215	7	63	1	86			243
13 ESKİŞEHİR	76	269	25	32	13	10	1		42	247	247.119	109	488	65	9.225			331
14 GİRİSUN	405	2.892	43	156	31	79	1	22	170	247	247.429	172	306					822
15 HATAY	71	169	46	6	8	9			105	192	191.907	126	159	3	183			359
16 İSPARTA	47	525	4	27	11	22			60	239	238.967	26	384	12	1.055			160
17 İSTANBUL	118	1.878	40	80	4	1	1		106	737	736.635	296	1.117	2	13			567
18 İZMİR	198	1.907	46	91	25	29	1		433	1.655	1.654.603	546	2.266	39	1.678			1.288
19 KAHRAMANMARAŞ	91	358	26	29	15	3			173	648	647.557	251	909	1	300			557
20 KASTAMONU	190	1.050	11	93	22	129	6	24	19	10	10.043	109	364					357
21 KAYSERİ	48	1.852	3	11	15	17			93	405	404.870	33	166	15	3.947			207
22 KONYA	66	116	11	16	18	16	3	3	54	505	504.916	95	1.154	26	2.730			273
23 KÜTAHYA	58	385	6	19	6	5	1	2	44	470	470.039	11	72					126
24 MERSİN	98	23	11	66	8	5	1		375	1.374	1.373.720	463	2.988	12	2.196			968
25 MUĞLA	142	1.885	23	183	21	83	3	4	255	953	952.847	401	2.658	2	65			847
26 SAKARYA	295	2.960	30	47	30	105	1	1	377	1.066	1.066.428	487	1.918	6	98			1.226
27 SİNOP	107	951	13	170	13	11	5	25	7	44	43.931	45	41					190
28 ŞANLIURFA	114	750	55	401	5	12			197	1.628	1.629.127	135	462	17	1.552			523
29 TRABZON	252	3.433	10	52	11	13	1		105	254	253.848	44	47					423
30 ZONGULDAK	194	831	34	113	26	7			272	201	200.710	115	197					641
TOPLAM	4.506	43.178	834	2.536	571	1.110	45	129	4.076	16.881	16.880.854	5.629	30.457	296	30.363	0	0	15.957

2.1.3 Ankara orman bölge müdürlüğü

Orman Genel Müdürlüğüne bağlı Ankara Orman Bölge Müdürlüğüne ait resmi siteden alınan verilere göre;

- Ankara Orman Bölge Müdürlüğü, Genel Müdürlüğün 07.02.1951 tarihli olurları ile faaliyete geçmiştir.
- Bölge Müdürlüğü; 15 Şube Müdürlüğü, 10 Orman İşletme Müdürlüğü ve bu Müdürlüklere bağlı 61 Orman İşletme Şefliği, 6 adet Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefliği, 6 Adet Orman Fidanlık Şefliği, 1 Adet Emlak Şefliği, 2 Orman Fidanlık Müdürlüğü ve bu Müdürlüklere bağlı 3 Orman Fidanlık Şefliği, 1 Etüt ve Proje Başmühendisliği, 9 adet Orman Amenajman Başmühendisliği ile faaliyetlerini yürütülmektedir. 6 adet Kadastro Komisyon Başkanlığı, 1 adet Yedek Parça Depo Müdürlüğü bulunmaktadır.

2.1.4 Çankırı orman işletme müdürlüğü

Orman Genel Müdürlüğü/Ankara Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü hakkında Ankara Orman Bölge Müdürlüğünden alınan resmi verilere göre:

- Ankara Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak 30/05/1945 Tarihinde kurulan Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü İlin tamamını kapsayacak şekilde oluşturulmuş bilahare Çerkeş ve Ilgaz Orman İşletme Müdürlüklerinin kurulup ayrılmasıyla şu anda 7 İlçe bazında faaliyetini sürdürmektedir. Bu ilçeler Çankırı Merkez, Eldivan, Şabanözü, Orta, Korgun, Yapraklı ve Kızılırmak'tır.

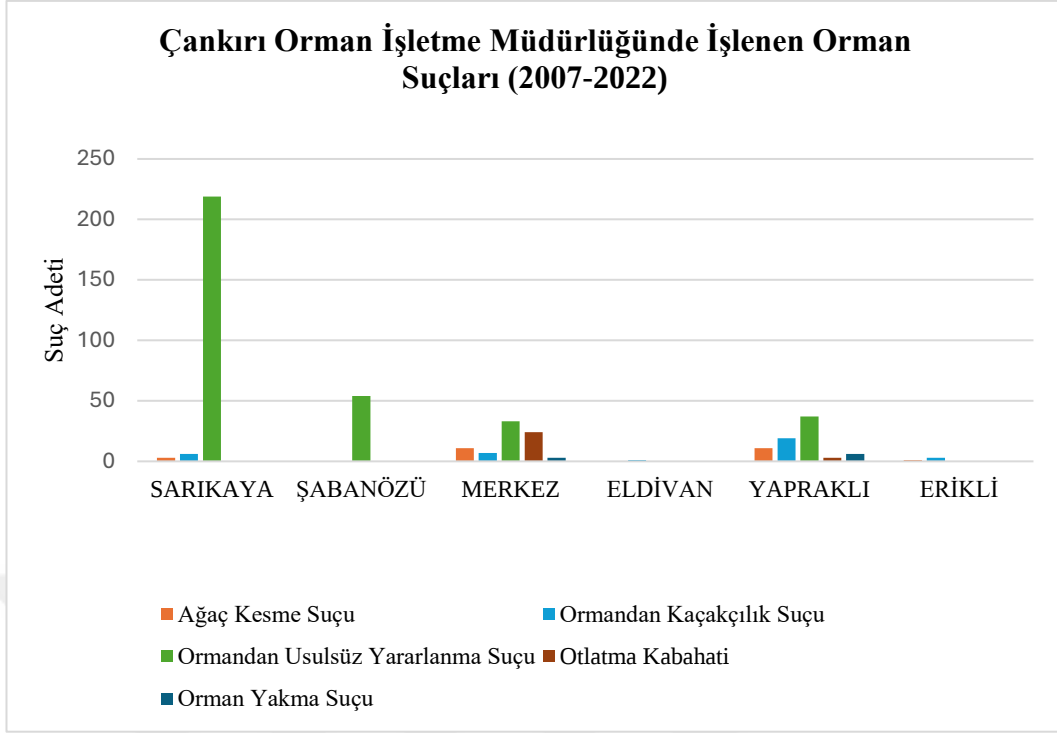
- 458.886,5 Hektar sorumluluk alanına sahip, Orman İşletme Müdürlüğü'nün %17'si (75.898,8 Hektar) ormanlık alan, %83' ünü 382.987,7 hektar açıklık alan oluşturmaktadır. Ormanlık alanın %56'sı (42.359,3 ha) Normal Koru, %44' ü (33.539,5) Bozuk Koru niteliğindedir.
- İşletme Müdürlüğüne bağlı 6 adet Orman İşletme Şefliği, 1 adet Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefliği faaliyet göstermektedir (OGM 2024).

Çizelge 2.2 Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü'nde işlenen orman suçları dağılımı

ÇANKIRI ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI ŞEFLİKLER

SUÇUN TÜRÜ	Sarıkaya	Şabanözü	Merkez	Eldivan	Yapraklı	Erikli	Toplam
<i>Ağaç Kesme Suçu</i>	3	-	11	-	11	1	26
<i>Ormandan Kaçakçılık Suçu</i>	6	-	7	1	19	3	36
<i>Ormandan Usulsüz Yararlanma Suçu</i>	219	54	33	-	37	-	343
<i>Otlama Kabahati</i>	-	-	24	-	3	-	27
<i>Orman Yakma Suçu</i>	-	-	3	-	6	-	9
Toplam	228	54	78	1	76	4	441

Çizelge 2.2'deki tabloda görülebileceği üzere Çankırı ilinde en çok işlenen suçların başında ormandan usulsüz yararlanma suçu gelmektedir.

Şekil 2.2 Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü’nde işlenen orman suçları

2.2 Yöntem

Yapılan çalışmada; özgün bir konuya veya duruma ilişkin sorunların anlaşılmasına ve çözümlenmesine derinlik kazandırabilmek amacıyla detaylı bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada katılımcıların görüşlerinin yansıtılmasına yönelik veriler yüz yüze anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Yapılan anketler ile vatandaşların orman suçları ve orman suçlarının yaptırımları hakkındaki düşünceleri ve algılarına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Örneklerin seçiminde rastgele örneklem yöntemi kullanılmıştır. Kentin farklı yerlerinde her kesim ile anket yapılmasına özen gösterilmiştir.

Çankırı il merkezi ve çevre köylerde yüz yüze yapılan anket çalışması için merkez mahallelerdeki evler ziyaret edilerek vatandaşlara yapılacak anketin amacı ve anketlerin nasıl cevaplanması gerektiği anlatılmış ve vatandaşlardan anketleri doldurmaları istenmiştir. Dağıtılan anketler eksiksiz olarak doldurulmuş ve doldurulan anketlerin doğru doldurulduğundan emin olunduktan sonra anketler kontrol edilerek toplanmıştır.

Anket formları SPSS 22 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve istatistiksel çözümler için veri tabanı oluşturulmuştur. Anket bulguları gerek grafik ve tablolar şeklinde gerekse Ki-Kare bağımsızlık testi ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, gelir durumu, ormandan faydalanma, ormanların korunması, orman mülkiyet kavramı, orman suçları ve orman suçlarının yaptırımları hakkında vatandaşların algısı analiz edilmiş ve bu sonuçlar yorumlanarak aktarılmıştır.

Ki-Kare bağımsızlık testinin amacı, genellikle nitel değişkenlerde ortaya konulan iddianın ana kütle düzeyinde geçerliliğini hipotez testleri yardımıyla araştırmak (Uzgören 2012), teorik frekanslarla, gözlenen frekanslar arasında karşılaştırma yaparak boş hipotezin reddedilip edilmeyeceğine (Akın 2009), değişkenlerin birbirinden bağımsız olup olmadığına, aralarından anlamlı bir ilişki olup olmadığı veya değişkenler arasında farklı düzeylerde anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı istatistiksel açıdan test edilerek bir karar verilmektir (Ural ve Kılıç 2006). Dört çeşit ki-kare analizinden ki bunlar; Ki-kare homojenlik, Ki-kare uygunluk, Aralık tahmin ve hipotez ile Ki-kare bağımsızlık testidir. Çalışmada amaca uygun olarak Ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır.

Bu test bize kategorik veya nitel hale dönüştürülebilen nicel değişkenler arasında ilişki (bağımlılık) olup olmadığının analizini vermektedir. Ki-kare bağımsızlık testi için birimlerin iki veya daha fazla değişkene göre sınıflandırıldığı çapraz tablosunun düzenlenmesi gerekir (Uzgören 2012). Ki-Kare Bağımsızlık testi hipotezleri:

H0: “İlişkisi sorgulanan iki parametre arasında bir ilişki yoktur.” (Bağımsızdır)

H1: “İlişkisi sorgulanan iki parametre arasında bir ilişki vardır.” (Bağımlıdır) (Uzgören 2012).

3. GENEL KISIMLAR

3.1 Orman Suçları Hakkında Özet Bilgiler

3.1.1 Orman suçları

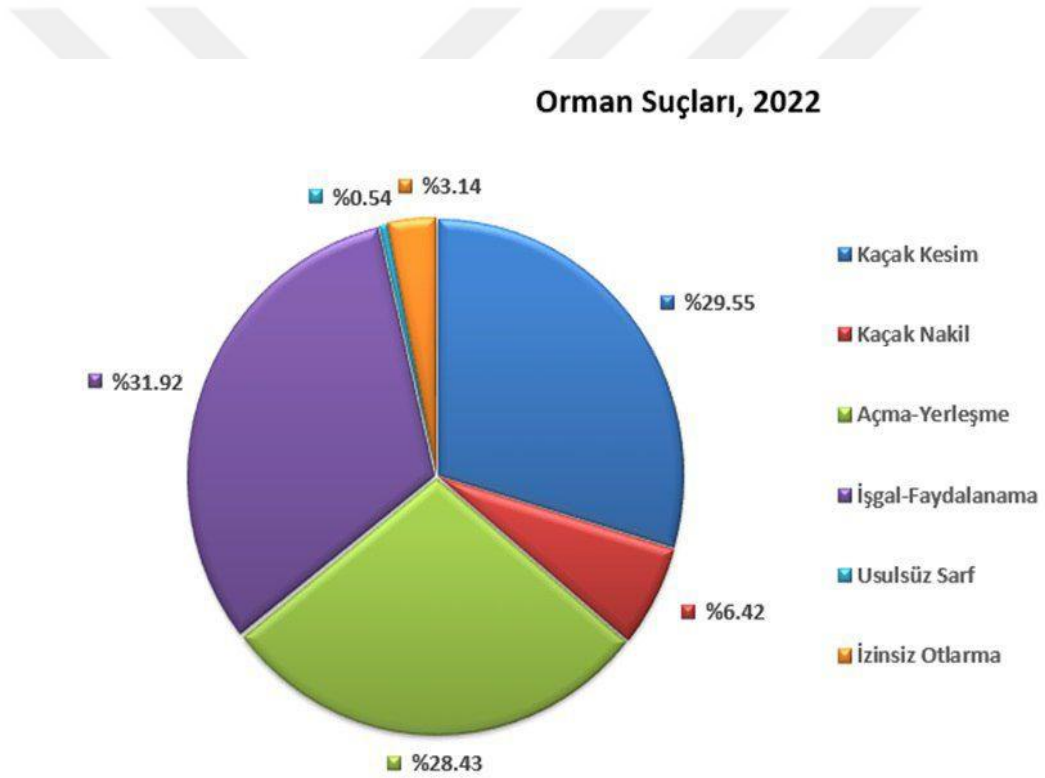
Orman suçları Türk hukuk mevzuatında özellikli suçlardandır. Bu durum 1982 tarihli Türk Anayasası ve 1956 yılında yürürlüğe girmiş olan mevcut 6831 Sayılı Orman Kanunu'nda da görülmektedir. Anayasanın 169/3. Maddesi, özel olarak her tip orman suçları için genel ve özel af çıkarılamayacağını, ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçların ise genel ve özel af kapsamına alınamayacağını ifade etmiştir. Bununla birlikte 6831 Sayılı Orman Kanunu 83. maddesinin son fıkrasında, orman suçlarına ait davaların mahkemelerce acele işlerden sayılacağını belirtmiştir. Bu özelliği gereğince de orman suçlarına ilişkin davalar adli tatillerde de görülür; yasal müddetler adli tatilde de işler, adli tatil süresi içinde yapılan tebligatlar geçerli sayılır. Cumhuriyet savcılarının suç saptama tutanağı içeriğine göre hemen iddianame düzenleyerek kamu davası açmak zorundadır (Günay 2001).

Orman suçunun çeşitli tanımları olmasının yanında; hakkında bir ceza tertip edilen suç, hareket ve fiiller 1956 tarihli 6831 sayılı orman kanununda tanımlanarak belirtilmiştir. Bu kapsamda orman kanununa bağlı olarak yapılan bir tanımda orman suçu; *“Orman varlığının geleceğini tehdit eden düzenli ve devamlı faydalanmayı ihlal eden, dolayısıyla bu milli serveti tehlikeye sokan bütün fiiller olarak mütalaa edilmiştir”* (Özdönmez 1965). *“Orman suçları hususi haklardan ziyade amme haklarını ihlal eden fiillerdir...”* (Talu 1944).

“Orman varlığına zarar veren, zarar tehlikesi doğuran veya geleceğini tehlikeye düşüren, münhasıran ormanları koruma amacıyla ihdas edilen ve bir ceza tehdidi ile yasaklanan her türlü eylemdir” (Ayanoğlu 2003).

Birçok orman suçu vardır ancak en çok işlenen orman suçları; Ormandan usulsüz ağaç kesme suçu, ormandan usulsüz yararlanma suçu, ormanda kaçakçılık suçu, orman yakma suçudur (Şekil 3.1), (OGM 2023).

Bunların yanında 'Devlet ormanlarında verilen izinlerin amaç dışı kullanılması ya da kullanılmasına izin verilmesi; Devlet ormanı sınırları içinde veya yakınında izinsiz orman ürünü işleyecek fabrika kurulması; Orman ağaçlarının damgalanmasında kullanılan çekicinin taklit edilmesi; Orman köylülerinin yıllık yakacak, barınak, tamir ve ortak yaşam alanlarının yapımında kullanılacak odun yardımını usulsüz kullanmak.' suçları da bulunmaktadır.

Şekil 3.1 Türkiye’de 2022 yılına ait orman suç dağılımı (OGM 2023)

2023 yılında elde edilen verilerde de geçmiş yıllara benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Orman Genel Müdürlüğüne ait 2023 yılı faaliyet raporuna göre ‘Ülke genelinde kurulan 18 hassas alan ve 2.186 toplu koruma ekibinde görevli personel tarafından 15.957 adet suç zaptı düzenlenmiştir.’

2019-2023 yılına ait orman suçları değişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir (Çizelge 3.1), (OGM 2023).

Çizelge 3.1 Orman suçlarındaki değişim (OGM 2019-2023)

Yıl	Kesme		Nakil		Bulundurma	
	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	m ³
2019	3.356	33.742	706	1.442	642	1.514
2020	4.532	68.756	786	1.795	701	1.382
2021	4.047	38.783	548	1.450	556	1.492
2022	4.962	51.515	1.079	3.147	611	1.397
2023	4.506	43.178	834	2.536	571	1.110
	Açma-Yerleşme		İşgal		Otlatma	
	Suç Adedi	Dekar	Suç Adedi	Dekar	Suç Adedi	Hayvan Adedi
2019	3.550	13.494	3.549	12.864	834	52.385
2020	5.096	22.707	4.642	17.371	962	65.265
2021	6.043	24.677	5.987	26.290	802	61.798
2022	4.774	21.085	5.361	23.298	528	49.381
2023	4.076	16.881	5.629	30.457	296	30.363
	Sarf		Av Suçları		TOPLAM	
	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	Hayvan Adedi	Suç Adedi	
2019	96	252	2	150	12.735	
2020	92	146	1		16.812	
2021	88	361			18.071	
2022	90	144	41	107	17.446	
2023	45	129			15.957	

3.1.2 Orman suçlarının unsurları

Orman suçlarının dört temel unsuru vardır. Bu unsurlar, kanuni unsur, hareket unsuru, hukuka aykırılık ve maddi unsurdur.

- 1- Kanuni unsur
- 2- Hareket unsuru
- 3- Hukuka aykırılık
- 4- Manevi unsur

3.1.2.1 Suçun Unsurlarının İncelenmesi

3.1.2.1.1 Kanuni Unsur

Bahri ÖZTÜRK' e göre “Kanunların dışındaki metinlerde yer alan normların ihlal edilmesi suç teşkil etmediği halde kanunda belirtilen normların ihlalinin suç olması suç da kanunilik ilkesinin bir sonucudur. Kanunsuz suç olmayacağına göre suç teşkil eden hareketin kanunda tanımlanmış olması doğaldır.” Bir suçun orman suçu teşkil edebilmesi için başta orman kanunu olmak üzere ilgili sair kanunlarda tarif edilmiş olması gerekir.

Ayhan ÖNDER' e göre “Kanuni unsur da bir hareketin suç olabilmesi için gerekli unsurlar yer alır bunlar suçun faili, netice, hareket şekilleri, hareketin yönelik olduğu konu ve diğer özellikleri olarak belirtilebilir” (Ayanoglu ve Güneş 2003).

3.1.2.1.2 Hareket Unsuru

Göktürk vd.'e göre “Suçun maddi unsurunda diğer unsurlardan farklı olarak, gerçekleşen suçta sonucun bulunması gerekmemektedir. Davranışın bilinci yerinde bir insanın gerçekleştirmesi gerekmektedir. Kusur yeteneği olmayan insanın yapmış olduğu eylem suç olarak değerlendirilememektedir” (Bostancı 2023).

3.1.2.1.3 Hukuka Aykırılık

Nevzat TOROSLU' ya göre “Bir hareketin suç olarak nitelendirebilmesi için normun ihlal edilmiş olması yeterli değildir. Bu ihlalin ayrıca haklı bulunmaması gerekir. Bu durum ceza hukukunda ‘hukuka aykırılık’ olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla normu ihlal eden hareketin suç olarak nitelendirilmesi için hukuka aykırı olması gerekir. Aksi halde yapılan hareketin suç teşkil ettiğinden söz edilemez” (Ayanoglu ve Güneş 2003).

Orman suçlarında ormanın niteliği gereği hukuka uygunluk sebeplerinin bazılarını görmek mümkün değildir. Örneğin, suç teşkil eden hareketin yönelik olduğu nesne

hareket kabiliyeti ve saldırma gücü olan varlık olmadığından, meşru müdafaadan söz edilemez (Ayanoglu ve Güneş 2003).

3.1.2.1.4 Manevi Unsur (Kusurluluk)

Nevzat TOROSLU' ya göre "Kusurluluk; kusur yeteneğine sahip kimse tarafından gerçekleştirilen ve tipe uygun hareketin bir kimseye yüklenebilmesidir. Bir kimseye kusurlu diyebilmek için tipe uygun ve hukuka aykırı hareketlerini kasten veya taksirle gerçekleştirmiş olması gerekir. Buradan kusurluluk şekillerinin kast ve taksir olduğu sonucuna varılır." Bahri ÖZTÜRK' e göre "Kast; tipe uygun hareketi ve bunun neticesini bilmeyi ve bu neticenin gerçekleşmesini istemeyi ifade eder." Ayhan ÖNDER' e göre "Taksir de ise; failin suç teşkil eden hareketi iradi olarak yapmakta ve bu hareketinin suç teşkil edecek bir netice meydana getirebileceğini öngörmesi gerekirken kusurundan dolayı öngörememekte ve neticenin meydana gelmesine neden olmaktadır (bilinçsiz taksir). Bunun yanında bazı hallerde, fail yaptığı hareketin suç teşkil edecek bir netice meydana getirebileceğini öngörmekte, fakat neticenin meydana gelmesine engel olabileceğini düşünmekte, ancak neticeye engel olamamaktadır (bilinçli taksir)" (Ayanoglu ve Güneş 2003).

Bu kısımda suçların tarihsel süreç içerisindeki değişimleri incelenmiş ve kısaca tanımlamaları yapılarak, suçun unsurları açıklanmıştır.

3.1.3 Orman suçlarının özel görünüş halleri

3.1.3.1 Ağaç Kesme Suçu (6831 sayılı Orman Kanunu Md 14, Md 91)

Ağaç kesme suçu, dikili ağaç veya fidan kesme, sökme, hayatını sona erdirme işlemidir. İnsan varlığının ortaya çıktığı ilk çağlardan bu yana ormanlardan birçok farklı yönden faydalanılmıştır. Giyim, barınma, avcılık, ısınma gibi ihtiyaçlar için ormana ihtiyaç duyulmuştur.

Yapılan arkeolojik kazılarda ilk çağlarda insanların kullanmış oldukları aletlerin birçoğunun hammaddesinin ağaç olduğu görülmektedir. Ormanlar, insanların soğuktan ve sıcaktan korunmasını sağlayarak vahşi hayvanların saldırılarına karşı bir barınak vazifesi görmüştür (Güloğlu 2010).

Sadece insanların kullanımı değil aynı zamanda savaşlar da ormanların tahribini arttırmıştır.

Birçok medeniyete ev sahipliği yapan Anadolu'da yapılan savaşlar, ormanlar üzerinde derin tahriplere yol açmıştır (İnal 1945). Tahribatların bu denli büyük oluşundan dolayı birtakım düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Osmanlı Devleti'ne kadar farklı uygulamalar vardır ancak bu çalışmada Osmanlı Devleti'nden itibaren incelemeye başlanmıştır. Osmanlı Devleti'nde başlangıçta ormanlara ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Ancak bunlar, belli işlerin çözüm şeklini gösteren belgelerdir (Ardıç 1980).

Osmanlı Devleti'nin kurumlarında Arazi Kanununun ilanına kadar ormanların idaresine ilişkin düzenlemeler daha ziyade emirnameler, fermanlar, hükümler şeklinde yörenin kadısına, beyine yazılır ve daha ziyade o yöredeki ormanların durumuna göre tanzim edilen irade-i seniye mahiyetindeki kısa metinlerden oluşmaktadır.

Arazi Kanunundan evvel H. 1265 senesinde meydana getirilen Arif Hikmet Bey tarafından hazırlanan Ahkâmı Mersiye ismini taşıyan külliyat ihtiyaca cevap verememiştir (Köprülü 1948). ... Ancak, tüm bu düzenlemeler ihtiyaca cevap veremediğinden, 1274 tarihli Arazi Kanunnamesi ısdar edilmiştir (Köprülü 1949). Ancak o da yetersiz kalmıştır. Uzmanlar, Arazi Kanunnamesi'nin Osmanlı ormancılığının ihtiyaç duyduğu düzenlemeleri içermediği tespitinde bulunmuşlardır. Arazi Kanunnamesi'nin Osmanlı Kanunnamelerinde ormanlara ilişkin bazı hükümlerin yeni bir dille derlenip yazılmasından başka bir şey olmadığı saptamasını yapmışlardır (Anonim 1999).

Ormancılık alanında ıslahat denemelerinin başlangıcı 1839 yılına rastlar. Ancak, şuurlu bir orman politikasının başlangıcı olarak 1856 yılı kabul olunabilir.

Bu tarihte ülkeye davet edilen ormancılık heyetinin telkin ettiği düşünceler başlangıçta dikkate alınmamış ancak, telkinlere uyulması sonucunda devletin daha çok gelir elde edilebileceğinin belirtilmesiyle heyetin çalışmaları sonucunda bir takım olumlu gelişmeler de sağlanmıştır (Yiğitoğlu 1936).

Tanzimatla birlikte ormancılık alanında birtakım ilerlemeler kaydedilmiştir. Ormancılığın ekonomik boyutu kavranmış ve Ticaret Nezareti'ne bağlı Orman Müdürlüğü kurulmuştur. Ancak atanan orman müdürleri bir tahsildar olmaktan öteye gidememiştir (Kutluk 1942).

1870 tarihli Nizamnameye gelecek olursak, 1870 tarihli Orman Nizamnamesi'nde Miri ormanlardan ruhsatsız ağaç kesmek eylemine yönelik hükümler ve cezalar şu şekildedir:

- *“Ağacın devresi bir ziradan fazla ise her bir dabbe yüküne karşılık dört beşlik*
- *Herbir demet ve yahut adam yükü itibariyle iki beşlik ve bir ziradan iki ziraya kadar olduğu takdirde sekiz beşlik*
- *İki ziradan üç ziraya kadar ise on beşlik*

- Üç ziradan yukarı olduğu taktirde yirmi beşlik

- Ruhsatsız kesilen ağaç eğer meşe ağacı ise cezası iki kat artırılacağı şeklinde hüküm altına alınmıştır (Madde 33)” (Elvan 2005).

Ayrıca ağaçların kabuklarını soymak veya diğer bir şekilde sakatlamak suç kabul edilmiştir, bu suçu işleyenler hakkında izinsiz ağaç kesme suçu için tespit edilen cezaların tatbik edileceği kabul edilmiştir (Özdönmez 1965).

1924-1937 yılları arasında pek çok yerli ve yabancı uzmanın çalışması sonucu ülkenin orman varlığı tespit edilmiş ve nihayet ülkemizin ilk modern Orman Kanunu olan 3116 sayılı kanun 8 Şubat 1937 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3116 sayılı kanun; üç temel prensip üzerine inşa edilmiştir. Bu prensipler; ormanların devlet mülkiyetine alınması, devlet tarafından işletilmesi ve devamlılık prensipleridir (Ayanoglu 1965).

1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Kanunu, ormanlarımızın muhafaza, imar ve teksirini, bütün imkanlardan faydalanarak, vatandaşların ihtiyaçlarını seri, kolay ve devamlı bir şekilde karşılanmasını teminen yeniden düzenlemiştir (Anonim 1958).

6831 sayılı Orman Kanunu’na göre Ağaç Kesme Suçuna Md 14/Md 91’de yer verilmiştir. İlgili kanuna göre;

Madde 14 – Devlet ormanlarında:

A) Yetişmiş veya yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak veya ağaçlardan yalamuk, pedavra hartama çıkarmak;

- B) Dikili yaş veya kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek veya bunlardan kabuk veya çıra veya katran veya sakız çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak.*

Ağaç kesme suçuyla ilgili olarak düzenlenecek tutanakta dikkat edilmesi gereken hususlar 293 sayılı Ormanların Kanun Dışı Müdahalelerden Korunması Esasları Tebliğ md.23’de şu şekilde açıklanmıştır:

MADDE 23:

- (1) Dikiliden ağaç kesilmesi halinde ağacın yapacak veya yakacak vasfında olduğu açıkça belirtilir. Yakacaktan kasıt münhasıran yakacak nitelikte emval veren ağaçlardır.*

- (2) Dikiliden, yapacak emval veren bir ağaç kesilmiş ise suç tutanağına 1,30 m. deki çapları cm. cinsinden yazılıp kabuklu gövde hacmi buna göre hesaplanır.*

Kaçak kesime konu ağaç mevcut değil ise; $1.30 \text{ çap} = \text{dip çapı} \times 0,8$ çap formülü üzerinden hesaplanarak hacimlendirme yapılır. Hacimlendirme amenajman plan verilerine göre düzenlenir.

- (3) Yapacak emval üretilebilecek ağaç kesilip yakacağa doğranmışsa, suç dikiliden yapacak vasfında ağaç kesmek suçu olup, buna göre zabıt tanzim edilir.*

Dikiliden kesilen ağaç yakacak vasıfta ise veya ağaçtan dal kesilmişse ölçü ster olarak suç tutanağına yazılır.

Dal kesme neticesi ağaç hayatiyetini kaybetmiş ise ağacın yapacak veya yakacak vasfında olmasına göre suç ağaç kesme eylemi olacağından değerlendirme buna göre yapılır.

- (4) Katran, reçine, çıra, sakız çıkarma fiillerinde bu fiilin işlendiği ağaç adet olarak belirtilir.*

- (5) *Kanuna aykırı fiilin işlendiği tarih yazılır. Bu fiilin işlendiği tarih net olarak tespit edilemediği takdirde, tutanak tarihi baz alınarak tahmini olarak yazılır.*
- (6) *Sarf, bulundurma, kömür yapma gibi tüm fiillerde orman ürününün dikiliden kesildiğinin belirlenmesi halinde, fiil kesme suçu olarak değerlendirilir.*
- (7) *Kesilen ağacın hayatiyetini kaybedip kaybetmediği belirtilir. Çapın en az üçte biri kesilmişse, ibrelilerde dalların en az dörtte üçü kesilmişse ya da ağacın tepe sürgünü kesilmişse suç ağaç kesme suçudur.*
- (8) *Birkaç kişi ağaç keser ise her şahıs için ayrı ayrı, kesilen ağaçların kimin kestiği belirlenemez ise, tümü için tek suç tutanağı düzenlenir.*
- (9) *Birden fazla ağaç kesilmesi halinde önceden kesilen ağaçların da aynı şüpheli tarafından kesildiği kanaati oluşmuşsa, buna ilişkin delil ve emareler düzenlenen tutanakta gösterilir. (ayak izi, kesim biçimi, kesim zamanı, testere izi gibi)*
- (10) *Fidan Generatif (tohum) ve vejetatif (çelik, sürgün vs.) yöntemlerle elde olunan, değişik yaşlara ve boyutlara sahip bireylerden on bir yaşından ve 8 cm göğüs çapından küçük olan fertlere denir. Göğüs çapı (1.30 metre) 7.9 cm ve daha küçük ağaçların sökülmesi, kesilmesi halinde bunlar için suç zaptı fidan olarak tanzim edilir.*
- (11) *Ancak, göğüs çapı 7.9 cm den aşağı olmasına rağmen kuru olan, büyüme enerjisine sahip olmayan, müstakil kök ve gövdesi olmayan, sürgünden gelen şah ve filizler ile on bir yaşından büyük olan fertler fidan sayılmaz.*
- (12) *Ağaç kesme suçlarında kesilen ağacın, ne ile, nereden, ne zaman kesildiği, kesilen ağacın yapacak ya da yakacak vasıfta olup olmadığı ve ormanın durumu (muhafaza, milli park, ağaçlandırma vs.) belirtilir. Kök sökme durumunda, ölçüm hesapları elde edilen emvalin durumuna göre ster/kg/kental olarak yapılır.*

(13) Sahipli arazide yapılan izinsiz kesimlerde, Orman Kanunu'nun 116/2 maddesi uyarınca idari para cezası uygulanır.

(14) Bu suçla ilgili 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 113 ve 114'ncü maddeleri gereği tazminat hesaplanır.

3.1.3.1.1 Suçun Unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: Hayatını kaybedecek şekilde; kesmek, oymak, kökünden sökmek, kabuğunu soyarak iletim borularını kesmek.

Yaptırımı: Üç aydan beş yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası.

Ağırlatıcı Haller: Fidan olması halinde ceza bir kat artırılır. Fiilde motorlu araç ve gereçlerin kullanılması halinde ceza bir kat artırılır.

Hafifletici Haller: Ağacın yakacak türde ağaç olması halinde verilecek cezalar yarı oranında indirilir.

Özel Durumlar: Fidan ekim sahasının bozulması halinde 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası verilir. Suçu işleyen özel orman sahibi olması halinde 2 seneye kadar hapis cezası verilir. Kendi ekim dikimi ile kurulan ormanlarda bu hüküm uygulanmaz.

3.1.3.2 Ormandan usulsüz yararlanma suçu (6831 Sayılı Orman Kanunu Md 17, Md 93)

Toplumda en çok işlenen orman suçlarının başında 2022 yılı OGM Ormancılık İstatistiklerine göre 10.225 adet suç sayısı ile ormandan usulsüz yararlanma/işgal ve faydalanma suçu gelmektedir; ancak bu suç hakkında orman mevzuatında özel bir suç tanımı yapılmamıştır.

Süreç incelendiğinde Cumhuriyet'in ilk yıllarında ciddi düzenlemelerin yapılamadığı 1870 tarihli Orman Nizamnamesinin değiştirilerek kullanıma devam edildiği görülmektedir.

11.10.1920 tarihli “Baltalık Kanunu”; mevcut ormanların tahribini önlemek ve köylüye kanunun tanıdığı haklar ölçüsünde odun, kömür ve kereste ihtiyaçlarını karşılaması için hane başına azami 18 dönüm tefrik ve tahdit olunmuştur. Köy ahalisinin orman idaresince verilmiş resmi belgeler olmaksızın miri ormanlara girmeleri yasaklanmıştır” (Kutluk 1945).

15.04.1924 tarihli “Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunu”; kanunun 6. maddesi ile zeytin, sığla, ahlat, elma, harnup ve palamut ağaçlarından odun ve kömür imali ve keresteliğe müsait ağaçların yakacak için kesilmesi ve yakmaya elverişli ağaçların da köklerinin sökülmesini yasaklamıştır. Yine bu kanunun 8. maddesi ile kereste ya da yakacak odun için orman idaresince gösterilen yerlerin dışında ağaç kesenlerin Orman Nizamnamesinin 36. ve 39. maddeleri ile cezalandırılacaklarını hükme bağlamıştır.

22.04.1924 tarihli “Türkiye’de Mevcut Bilumum Ormanların Fenni Usul İdare ve İşletilmeleri Hakkında Kanun”; Kanunun 6. maddesi ile Fen Heyetlerine planlara uygun kesim yapmayan arazi sahiplerine ceza kesme yetkisi tanınmış, işletme sahiplerinin planlara uygun davranmamaları halinde tahrip ettikleri orman sahası miktarına göre, yapılacak keşif neticesinde cezalandırılacakları belirtilmiştir.

06.02.1925 tarihli 407 Sayılı ay Kanunu; kanun ile verimsiz çalılık ve kızılaalarla kaplı yamaç araziler, geniş teraslar halinde temizlenerek buralarda çay üretilmesi mümkün kılınmıştır. Söz konusu arazilerden vergi alınmaması ve sahiplerine tapu verilmesi ise özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde önemli miktarda orman arazisinin açılmasına ve büyük tahriplere neden olmuştur (Binl 1990).

10.06.1929 tarihli 1528 Sayılı Yabani Ağaçların Aşılanması Kanunu; Kanun ile ormanlarda mevcut badem, melengi, yabani zeytin, harnup, ahlat, kestane, alı incir vb. ağaçların aşılanarak kırsal kesimde yaşayan halka geçim kaynağı yaratılmak istenmiştir. Bu kanun uygulaması daha sonra orman tahriplerini artırmış ve Kanun 24.01.1939 tarihinde 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılatılması Hakkında Kanun olarak yeniden düzenlenmiştir (Günay 2003).

3116 Sayılı Orman Kanunu'ndan kısa bir süre sonra yürürlüğe giren ve halkın yakacak ihtiyaını ormanlardan sağlamasının önüne geçmek için hazırlanan 22.06.1938 tarihli Mahrukat Kanunu ise, başta resmi daireler ve nüfusu 2 binin üzerinde olan yerleşim birimleri için “tutuşturucu” dışında ısınma aracı olarak odun kullanımına kısıtlama getirmiştir. Kömür kullanımını teşvik eden ve endüstrileşmenin gelişimine katkı sağlamayı amaçlayan bu düzenleme, istenen başarıyı sağlamamış ve halk yine bilinçsiz bir şekilde ormanları tahribe devam etmiştir (Günay 2003).

21.07.1939 tarihinde, “Orman Koruma Kıtalarının Vazifelerine ve Orman Teşkilatı ile Münasebetlerine Dair Nizamname” ile ormanlardaki tahribin önlenmesi için askeri bir birlik kurulmuş ancak 1945 yılında kaldırılmıştır. Bu kurumun kaldırılması ile her türlü soruşturma ve kovuşturma işleri Devlet Orman İşletmeleri'ne bırakılmıştır.

Yukarıda belirtildiği gibi birçok değişikliklere uğrayarak son şeklini alan ve günümüzde yürürlükte olan 6831 sayılı kanuna temel teşkil eden, en geniş kapsamlı ve modern kanun 18.02.1937 tarih ve 3116 Sayılı Kanun'dur. İlgili kanunun 25.maddesinde yasak olan hareketler tanımlanmış, ceza hükümleri ise 109. maddesinde yer almıştır.

Kanuna göre “Devlet ormanları içinde yeniden yerleşilmesi ve ormanların Devlet tarafından işletilmesine ve muhafazasına müteallik yapılacaklardan başka her çeşit binalar ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve yeniden tarla açılması yasaklarına uymayalar ile, ormanlarda Ziraat Vekaletinden izin alınmadan yapılan umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hasılatı işleyeceklerin yaptıkları binalar için 15 günden bir seneye kadar hapis cezasının öngörüldüğü ve talep halinde zarar varsa tazminata da hükmolunacağı” belirtilmiştir.

03.04.1950 tarihli ve 5653 sayılı Kanun ile 3116 sayılı Kanunda yapılan değişiklik neticesinde bu suç için öngörülen ceza bir aydan bir seneye yükseltilmiştir (Madde 25, Madde 109).

Yürürlükte bulunan 6831 Sayılı Kanun incelendiğinde, ilgili Kanunun Madde 93/1. Madde fıkrası; “Bu Kanunun 17. maddesinde yasak edilen fiilleri işleyenler veya izne bağlı işleri izinsiz yapanlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar”, hükmündedir. Kanunun 17. Maddesinde yasak edilen fiiller ise;

“Devlet ormanları içinde;

- Ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler haricinde,

- Otlatma planı yapılan alanlarda yıllık otlatma süresi dâhilinde hayvanların planlı otlatılmasını sağlayan, gecelemesini emniyet altına alan ve dağılmalarını engelleyen geçici çevirmeler şeklinde düzenlemeler haricinde,

- Devlet ormanlarında 31/12/2011 tarihinden önce toplu yerleşimin bulunduğu; yaylak ve otlak olarak kullanılan alanlar içindeki yerler ile yılın belirli dönemlerinde geleneksel yaylacılık maksadıyla yerleşim yeri olarak kullanılan Orman Genel Müdürlüğüne

kullanım bütünlüğü dikkate alınarak tespit edilen ve Cumhurbaşkanı kararı ile uygun görülen yayla alanı olarak ilan yerlerdeki her türlü bina ve tesisler, haricinde her çeşit bina, ağıl ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması, tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi, yasaktır.”

Bununla birlikte, 17. maddede devlet ormanlarında yapılması izne bağlı işlerin izinsiz yapılması da 93/1'deki yaptırıma konu edilmiştir. İzne bağlı işler ise; savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, hava ayrıştırma, altyapı, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisleri; baraj, gölet, sokak hayvanları bakımevi ve mezarlıklar; Devlete ait sağlık, eğitim, adli hizmet ve spor tesisleri ile ceza infaz kurumlarıdır. Bu izinler kamu yararı ve zaruret olması halinde, gerçek ve tüzel kişilere bedeli karşılığında en fazla 49 yıllığına verilmektedir. 93. maddenin 2. fıkrası ise orman işgal ve faydalanma eyleminin 17. maddenin 1. fıkrasında yasak edilen fiillerin ağırlaştırıcı halleridir. Buna göre; işgal ve faydalanma suçunun yeniden tarla açmak suretiyle veya yanmış orman sahalarında ya da kesinleşmiş orman kadastro sınırları içerisinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat artırılır (Elvan 2022).

3.1.3.2.1 Devlet ormanlarında izinsiz bina yapılması, orman toprağından faydalanması, işgal edilmesi

3.1.3.2.1.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: Bina yapılması; Hayvan barınağı yapılması; Tarla açılması; Açılmış tarlanın işlenmesi, ekilmesi; Orman içine süreklilik olacak şekilde yerleşilmesi

Yaptırımı: Altı aydan iki yıla kadar hapis cezası

Ağırlatıcı Haller: Yanmış orman sahasında suçun işlenmesi; Kadastrosu yapılmış orman sahasında suçun işlenmesi; Tarla açılmasının tekrar edilmesi hallerinde; verilen ceza bir kat artırılır

Özel Durumlar: Sahada ağaç ve fidan kesilmesi halinde ayrıca bu suçun cezası uygulanır

3.1.3.2.2 Devlet ormanlarında verilen izinlerin amaç dışı kullanılması ya da kullanılmasına izin verilmesi

3.1.3.2.2.1 Suçun unsurları

Suçun maddi unsuru: Devlet ormanlarında yapımına izin verilen savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisleri; baraj, gölet, sokak hayvanları bakımevi ve mezarlıklar; Devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesislerinin ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın ormanlarda amaç dışı kullanılması ya da kullanılmasına izin verilmesi

Yaptırımı: Bir yıldan üç yıla kadar hapis

3.1.3.2.3 Ormanlarda İzinsiz maden arama, işletme (Orman Kanunu Md 16, Md 92, Md 93)

3.1.3.2.3.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: İzinsiz maden ocağı açmak, işletmek.

İzin süresinin dolmasına rağmen faaliyetin devam etmesi

Yaptırımı: İki yıldan yedi yıla kadar hapis

Altı aydan iki yıla kadar hapis cezası

Özel Durumlar: Sahada ağaç ve fidan kesilmesi halinde ayrıca bu suçun cezası uygulanır.

İzin süresinin dolması ve işletmenin devam etmesi durumunda ayrıca orman işgal suçunun yaptırımını uygulanır.

3.1.3.3 Ormanda Kaçakçılık Suçu (6831 Sayılı Orman Kanunu Md 41, Md 100, Md 108)

3.1.3.3.1 Kaçak orman emvali nakletmek

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 14/B maddesinde; "ağaçları götürmek" yani nakletmek faaliyetinin de suç olduğu belirtilmiştir. Söz konusu kanunun 41'inci maddesinde *"Herhangi bir suretle satışı yapılmış orman emvali, bedeli ödenmeden veya karşılığı banka teminat mektubu veya Devlet tahvili temin edilmeden, damgaya tâbi olanlar damgalanmadan ve gayri mamul orman emvali nakliye tezkeresi alınmadan, yarı mamul ve mamul orman emvali fatura veya sevk irsaliyesi olmaksızın nakledilemez"* denmektedir (Şen ve Toksoy 2006).

Nakil suçu, 293 sayılı Ormanların Kanun Dışı Müdahalelerden Korunması Esasları Tebliğ md.25'de *"Nakil suçunun oluşabilmesi için emvalin yüklendiği aracın ilk yüklendiği yerden harekete geçerek yol alması gerekir."* şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı maddeye göre yakalanan araç hareket halindeyse durdurularak ya da ne şekilde yakalandıysa yakalanma şekil ve durumu, Orman Genel Müdürlüğünce belirlenen esaslara göre damgalı olması gerekirken damgasız, nakliye tezkeresine tabi iken nakliyesiz, faturaya tabi iken faturasız ve sevk irsaliyesine tabi iken irsaliyesiz taşınyorsa bunlar açıkça belirtilmelidir. Emvalin usulüne uygun olarak elde edildiğini belirleyen bir belge bulunmamaktaysa, menşei belirlenemiyorsa emval kaçak sayılır. Burada belirtilen

eylemleri ifa edenler, bu eylemlerden önce kaçak emvalin menşei araştırmamış ise emvalin kaçak olduğunu bildikleri kabul edilmelidir (Yurdakul 2011). Uygulamada kaçak emvalin kaçak olmadığını ispatı için başka bir emvale ilişkin tezkere ve faturalar sunulduğuna rastlanılmaktadır. Bu durumlarda yakalanan emval ile sunulan belgede belirtilen emvalin uygunluğunun ilgili suç tutanağında değerlendirilmelidir (Yurdakul 2011).

3.1.3.3.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast.

Suçun maddi unsuru: Orman emvalinin kaçak olduğunu bilerek taşımak, nakletmek.

Yaptırımı: Bir seneye kadar hapis ve adli para cezası.

Ağırlatıcı Haller: Orman ürünleri ticareti ile uğraşanlar ve aldıkları emvali alet ve eşya haline dönüştürenler 1 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Hafifletici Haller: Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir.

3.1.3.3.2 Kaçak orman emvalini kullanmak (sarf)

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 108. maddesinde, "Orman mallarının, Orman Kanunu hükümlerine aykırı olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde; taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar, satanlar, satın alanlar veya bulunduranlar bir seneye kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, kar maksadıyla aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde

olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, bir seneden yedi seneye kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” hükümleri yer almaktadır.

Bulundurma ve sarf suçuna ilişkin tutanak düzenlenirken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Kaçak emvalin adeti, cinsi, ebatları, miktarı (hacmi), kesim tarihi, nereden ve nasıl temin edildiği tespit edilir. Kaçak emvalin hangi şekilde kullanıldığı, sabit (çakılı) olup olmadığı belirtilir. Şayet çakılı ise el konulamadığı yazılır.

Kaçak emval dikiliden kesilmişse mahalli rayiç bedelinden, eğer devrikten elde edilmişse gerçek zarar üzerinden tazminat hesapları yapılır (Orman Suçları ve Uygulamalı Çözümler 2011).

3.1.3.3.2.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: Orman emvalinin kaçak olduğunu bilerek kullanmak, satmak, işlemek.

Yaptırım: Bir seneye kadar hapis ve adli para cezasına hükmolunur.

Ağırлатıcı Haller: Orman ürünleri ticareti ile uğraşanlar ve aldıkları emvali alet ve eşya haline dönüştürenler 1 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Hafifletici Haller: Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurularak verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir.

3.1.3.4 Orman Yakma Suçu (6831 Sayılı Orman Kanunu Md 76, Md 110)

Orman yangını 285 sayılı Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları tebliğinde “Serbest yayılma eğiliminde olan ve ormanda yaşama birliği içinde bulunan canlı ve cansız bütün varlıkları yakarak yok eden ateştir. “ şeklinde tanımlanmış olup yanma olayı ise “Yanma olayı ısı, oksijen ve yanıcı maddelerden oluşan üç faktörün bir arada olmasıyla meydana gelir. Yangının sönmesi içinde bu üç faktörden birinin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Yanma olayı için; ısıнын 260-400 C’den, oksijenin %15’den fazla olması ve yeterli miktarda yanıcı maddenin bulunması şarttır.” şeklinde açıklanmıştır. Günümüzde küresel ısınmanın da etkisiyle orman yangınları ülkemizde ve dünyada hızla artmaktadır. Özellikle 23.245.000 hektarlık orman alanının çoğunluğu, yangın riskinin yüksek olduğu ibreli ağaçlardan oluşan ülkemizde, yanan orman alanları ile ilgili kanuna ve yaptırımlara fazlaca ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bölümde orman yangınlarına ilişkin mevzuat incelenerek yapılan sonuçlar aktarılacaktır.

İlk olarak “1982 Anayasası, Madde 169- *Devlet ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir; bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir... Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.*” Hükmü yer almaktadır. Aynı hükümler 1961 anayasasının 131.maddesinde de yer almaktadır.

Orman yangınları ile ilgili en kapsamlı hükümler 1956 yılında yürürlüğe giren ve günümüzde halen yürürlükte olan 6831 sayılı kanunda yer almaktadır.

6831 sayılı kanunun 68.maddesinden başlayarak 76. maddesine kadar olan kısımda orman yangınlarının söndürülmesi, Orman Genel Müdürlüğünün ve orman işletmelerinin rolü ve yasak fiiller anlatılmıştır.

“Kanunun 76.maddesinde yasak olan fiiller:

a) Devlet ormanlarında; Orman İdaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerlerde geceleme,

b) Ormanlarda izin verilen ve ocak yeri olarak belirlenen yerler dışında ateş yakmak veya izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden mahalli terk etmek,

c) Ormanlara sönmemiş sigara veya yangına dolaylı olarak yol açabilecek madde atmak,

d) Ormanlara dört kilometre mesafede veya bu Kanunun 31 inci ve 32'nci maddeleri kapsamına giren köyler hudutları içinde anız veya benzeri bitki örtüsü yakmak, yasaktır.”

Şeklinde açıkça belirtilmiştir. Aynı kanunun 105, 106, 107 ve 110. Maddelerinde yaptırımlar açıklanarak idari ve adli cezalar olarak düzenlenmiştir.

3.1.3.4.1 Ormanda izinsiz ateş yakmak, sönmemiş sigarayı ya da yangına sebep olacak yanıcı madde atmak

3.1.3.4.1.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: İdare tarafından izin verilen yerler dışında ateş yakmak; Ateşi söndürmeden gitmek; Yanıcı maddeyi ormana bırakmak; Ormanlara dört kilometre mesafede veya orman köyler hudutları içinde anız veya benzeri bitki örtüsü yakmak.

Yaptırımı: Bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adli para cezasına hükmolunur.

3.1.3.4.2 Orman varlığını yakmak

3.1.3.4.2.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru 1: Taksir

Suçun maddi unsuru: Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebep olmak.

Yaptırımı: İki yıldan yedi yıla kadar hapis.

Hafifletici Haller: Failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına indirilir 10 yıldan az olmamak üzere hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Özel Durumlar: Bu maddede yazılı suçların işlenmesi sebebiyle, ölüm veya yaralanmanın meydana gelmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunur.

Suçun manevi unsuru 2: Kast

Suçun maddi unsuru: Ormanı bilerek ve isteyerek yakmak.

Ağırlatıcı Haller: Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakan kişi müebbet hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

3.1.3.5 Devlet ormanı sınırları içinde veya yakınında izinsiz orman ürünü işleyecek fabrika kurulması (6831 Sayılı Orman Kanunu Md 18, Md 94)

293 sayılı Ormanların Kanun Dışı Müdahalelerden Korunması Esasları Tebliğ md.36'da devlet ormanlarında izinsiz tesis kurulması durumunda tanzim edilmesi gereken tutanak ve yapılması gereken işlemler *"6831 sayılı Orman Kanununun 18'nci maddesinde belirtilen ve yapılması izne bağlı fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, terebentin, katran, sakız, 92'nci madde kapsamı dışında kalan taş, kömür, toprak ve buna benzer ocaklar ile balık üretim tesislerini orman sınırları içinde izinsiz kuranlar hakkında suç tutanağı tanzim edilerek Cumhuriyet Savcılığına gönderilir. Bu tesislerin işletilmesi men edilerek, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere talebi edilir."* şeklinde belirtilmiştir. Aynı tebliğ ve aynı maddeye göre devlet ormanı dışında belirtilen fiiller gerçekleştirilirse suçu işleyenlere idari para cezası verilir, bunların işletilmesi yasaklanır.

"...Bu eylemlerden birinin işlenmesi esnasında ayrıca ağaç kesilmişse bu husus suç tutanağında özellikle belirtilir. İzinsiz kurulan ve açılan tesis ve ocaklara tutulacak suç tutanaklarında tesis ve ocağın, orman içinde olup olmadığı, ormana olan mesafesi, ormana bir zarar verip vermediği belirtilir. Tesisin yeri kroki de belirtilir. Tesis ve ocağın açıldığı ormanın, muhafaza ormanı, baraj havzası, yanık saha, ağaçlandırma sahası vb. olup olmadığı belirtilir."

3.1.3.5.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: Devlet ormanları hudutları içinde veya bu orman sınırlarına bir kilometreye kadar olan yerlerde taş, kum ve toprak; dört kilometreye kadar olan yerlerde ise hızar, şerit kurulması ve kireç, kömür, terebentin, katran, sakız ve benzeri gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılması ve balık üretmek üzere tesis kurulması.

Yaptırımı: Altı aydan iki yıla kadar hapis.

Özel Durumlar: Sahada ağaç ve fidan kesilmesi halinde ayrıca bu suçun cezası uygulanır. Açılan ocakların 92. Maddede belirtilen maden ocakları kapsamı dışında olması gereklidir.

3.1.3.6 Orman ağaçlarının damgalanmasında kullanılan çekicin taklit edilmesi (6831 Sayılı Kanun Md 97, Türk Ceza Kanunu Md 202)

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 97. maddesinde “*Orman idaresi tarafından kesilecek ağaçların tespitinde kullanılan damga ya da damga yerine geçecek işaretleri, ağaçları keserken dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ya da işaretli ağaçları tespit edilen hadde nazaran daha yüksekte kesenlere, kesilen her ağaç için beş yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Orman idaresinin kesilecek ağaçların tespitinde kullandığı damga ya da damga yerine geçecek işaretleri taklit edenler veya taklit fiiline iştirak etmeksizin kullananlar Türk Ceza Kanunu'nun 202'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılırlar.*” hükümleri yer almaktadır.

3.1.3.6.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: Çekicin taklit edilmesi ya da izinsiz kullanılması

Yaptırım: Bir yıldan altı yıla kadar hapis

3.1.3.7 Orman köylülerinin yıllık yakacak, barınak, tamir ve ortak yaşam alanlarının yapımında kullanılacak odun yardımını usulsüz kullanmak (6831 Sayılı Orman Kanunu Md 31, Md 32, Md 33, Md 98.)

“Orman köyü; orman içi ve ormana bitişik köy, orman köylüsü ise; orman köyü nüfusuna kayıtlı olup, sürekli olarak bu köylerde oturan halk, olarak tanımlanmaktadır. Hukuksal tanımda “orman köyü/köylüsü” için belirleyici olan özellik, yerseldir ve özel olarak da “orman” sayılan arazi ile uzaklık ilişkisidir. Bu tanımlarda kültürel, toplumsal ve ekonomik bir ölçüt yoktur” (Günşen 2006).

Orman köylüsüne verilen yıllık yakacak, barınak, tamir ve ortak yaşam alanlarının yapımında kullanılacak odun yardımı 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 31. maddesinde *“Mülki hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan köylerde köy nüfusuna kayıtlı ve köyde devamlı oturan veya burada oturmakta iken yerleşim adresini bu madde kapsamındaki başka bir köye taşıyan ya da nüfusa kayıtlı olmasa bile yerleşim adresi olarak kesintisiz en az beş yıl oturan muhtaç ihtiyaç sahibi hane reislerine, köyde barınmaları için yapacakları ev, ahır, samanlık, ambar ve kümes ile köy halkının müşterek ihtiyacı olan okul, cami, sağlık evi, köy yolu köprüsü ve köy konağı ihtiyaçları ve bunların tamiratları için yapacak emval bu ormanlar civarındaki satış istif yerlerinden maliyet bedelinin üçte biri alınmak suretiyle yeni inşaatlarda bir defaya mahsus olmak üzere, tamir için ise ihtiyaç tespitine göre verilir.”* şeklindedir.

Aynı kanunun aynı maddesinin (Değişik beşinci fıkra:23/3/2023-7442/13 md.) göre *“...Bu maddeye göre verilen yapacak emvalin gayesi dışında kullanılması ve başka bir yere taşınması yasaktır. Ancak, hak sahiplerinin ev ve müstemilatının tabii afete maruz bulunması, baraj veya gölet alanı içinde kalması veya hak sahibinin iskana tabi olması hallerinde yapacak emvalin ve enkazın nakline veya satışına müsaade edilebilir. Bu ihtiyaçların aynı köy halkı arasında devrine idarece izin verilebilir.*

Köyden kesin olarak ilişkisini kesecekler ait sahipli yapıların enkazı Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının tespit edeceği esaslara göre nakledilebilir veya satılabilir. Bu madde hükümlerine göre verilen yapacak ile bunların enkazı ve yakacak odun haczedilemez.” hükümleri yer almaktadır.

3.1.3.7.1 Suçun unsurları

Suçun manevi unsuru: Kast

Suçun maddi unsuru: Verilen yardımları amacına uygun kullanmamak, elden çıkarmak.

Yaptırımı: Yirmi gün adli para cezası.

4. BULGULAR

4.1 Anketlere İlişkin Bulgular ve İstatistiksel Analiz

4.1.1 Anketlere ilişkin bulgular

Çalışmanın ana materyalini oluşturan Çankırı ili ve çevre köylerdeki halkın orman suçları ve bu suçların yaptırımlarına yönelik, Çankırı ve çevre köylerinde bulunan 400 katılımcının özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılım sonuçları verilmiştir.

4.1.1.1 Demografik özelliklere ilişkin veriler

4.1.1.1.1 Cinsiyet

Çizelge 4.1 Cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Erkek	244	61,0
Kadın	156	39,0
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.1'e göre erkek katılımcı sayısı kadın katılımcı sayısından daha fazladır. Anket yapılan bölgelerde kadınlar daha çekingen kaldığı ve anketleri cevaplamak istemediği için kadın katılımcı sayısı erkek katılımcı sayısından azdır.

4.1.1.1.2 Yaş

Ankete katılan 400 katılımcının yaş kategorilerine göre dağılımları aşağıda Çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.2 Yaş aralığı dağılımı

Yaş Aralığı	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
16-25	214	53,5
26-35	82	20,5
36-45	49	12,3
46-55	34	8,5
56 ve üstü	21	5,3
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.2’de verilen yaş kategorileri değerlendirilmiş ankete katılanlardan 16-25 yaş aralığı %53,5 (214 kişi) ile en yüksek oranı alırken, 56 ve üstü yaş aralığı %5,3 (21 kişi) ile en düşük orana sahiptir. Ankete katılım sağlayanların yaş ortalamasının genellikle genç nüfus ve orta yaşlı grubu olduğu görülmektedir. Bunun temel sebebi anket yapılan yerlerde genellikle gençlerin ve öğrencilerin bulunmasıdır ve özellikle pandemi dönemi sonrası yaşlı nüfusun köylere giderek daha çok evde ve tarlada vakit geçirmesidir.

4.1.1.1.3 Eğitim

Ankete katılan 400 katılımcının eğitim durumuna göre dağılımları aşağıda Çizelge 4.3’de verilmiştir.

Çizelge 4.3 Eğitim durumu dağılımı

Eğitim Durumu	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Lise	209	52,3
Lisans	95	23,8
Önlisans	51	12,8
Lisansüstü	18	4,5
İlkokul	15	3,8
Ortaokul	10	2,5
Sadece Okuryazar	2	0,5
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.3'e göre yedi farklı eğitim grubunun bulunduğu eğitim durumları değerlendirilmiştir. Lise düzeyi %52,3 (209 kişi) ile en yüksek oranı alırken, %0,5 (2 kişi) ile en düşük oran sadece okur-yazar eğitim grubunu kapsamıştır. Yaş aralığı dağılımı ile orantılı olarak, genç nüfusun eğitim düzeyi dağılımının lise ve lisans kısmında yoğunlaştığı gözlenmiştir.

4.1.1.1.4 Gelir

Ankete katılan 400 katılımcının aylık gelir dağılımları aşağıda Çizelge 4.4'de verilmiştir.

Çizelge 4.4 Aylık gelir dağılımı

Aylık Gelir	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
11.001TL ve üstü	277	69,3
9.001-11.000TL	47	11,8
7.001-9.000TL	35	8,8
5.000TLden az	24	6,0
5.001-7.000TL	17	4,3
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.4'e göre aylık gelir dağılımları incelendiğinde 11.001TL ve üstü ile %69,3 (277 kişi) en yüksek oranı, %4,3 (17 kişi) en düşük oran ile 5001-7000 TL gelir dağılımı grubunu kapsamaktadır. Katılımcılar incelendiğinde geçimlerini çoğunlukla diğer gelir kaynakları, ücretli işler ve ticaretten sağlayan halkın gelir düzeyinin 11.001TL ve üstü olduğu gözlenmiştir.

4.1.1.1.5 Gelir kaynağı

Ankete katılan 400 katılımcının gelir kaynağına göre dağılımları aşağıda Çizelge 4.5’de verilmiştir.

Çizelge 4.5 Gelir kaynağı dağılımı

Gelir Kaynağı	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Diğer	157	39,3
Ücretli	129	32,3
Ticaret	38	9,5
Emekli Maaşı	35	8,8
Tarım-Hayvancılık	15	3,8
Tarım	11	2,8
Ormancılık	6	1,5
Hayvancılık	5	1,3
Hayvancılık-Ormancılık	2	0,5
Tarım-Hayvancılık-Ormancılık	2	0,5
Toplam	400	100,0

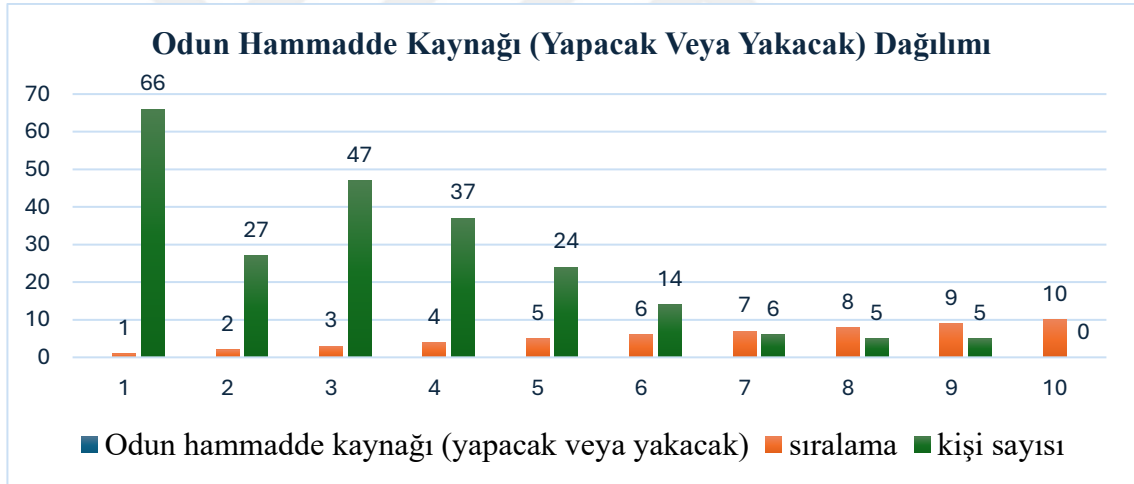
Çizelge 4.5’e göre on bir farklı gelir kaynağının bulunduğu dağılımda diğer ile %39,3 (157 kişi) en yüksek oranı, %0,5 (2 kişi) en düşük oran ile hayvancılık-ormancılık ve tarım-hayvancılık-ormancılık görüşünü kapsamaktadır. Yapılan anketlerden yola çıkarak şehir merkezinde açılan fabrikalara bağlı olarak artan iş imkanı sebebiyle ve eğitim olanaklarına ulaşabilmek için köylerdeki genç nüfusun şehirlere kayması tarım, hayvancılık ve ormancılık faaliyetlerinde düşüslere sebep olmuştur.

4.1.1.2 Toplumun orman ve orman suçlarına yönelik algısına ilişkin veriler

4.1.1.2.1 Ormanların sağladığı faydalara yönelik algı

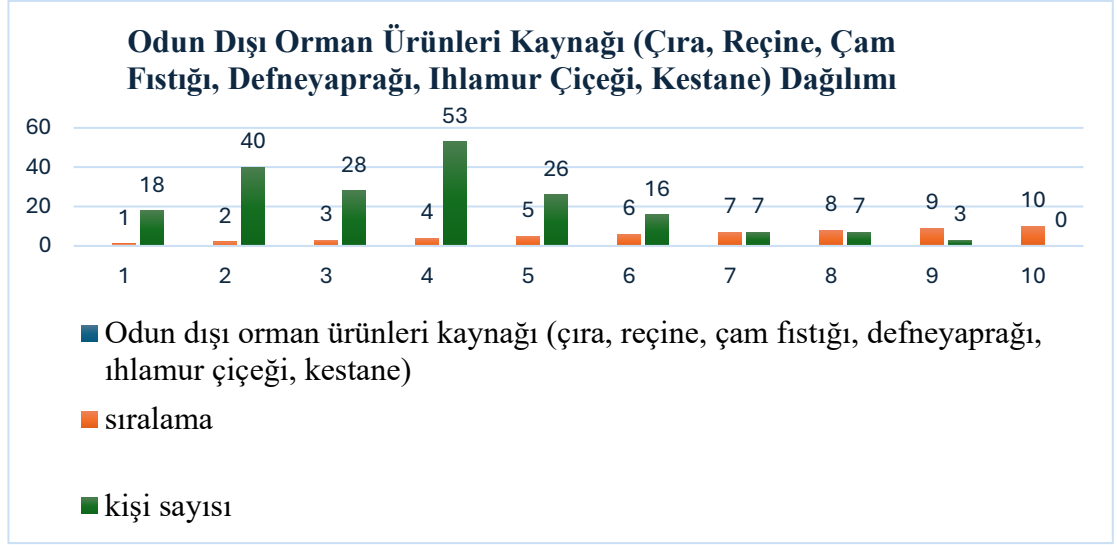
Ankete katılan 400 katılımcının, on farklı ormanın faydaları grubunun bulunduğu oransal dağılımı hakkındaki düşünceleri önem sırasına göre sıralanarak her bir fayda grubu kendi içerisinde incelenerek verilmiştir.

Yapılan ankete göre ormanın faydaları grubu içerisinde %29 (66 kişi) ilk sıraya odun hammadde kaynağı (yapacak veya yakacak) koymuştur. Bu durum henüz doğal gaz gelmeyen ve soba yakılan köylerde yaşayan halkın yakacak ihtiyacından kaynaklanmaktadır (Şekil 4.1).

Şekil 4.1 Odun hammadde kaynağı (yapacak veya yakacak) dağılımı

Odun dışı orman ürünleri kaynağı (çıra, reçine, çam fıstığı, defne yaprağı, ıhlamur çiçeği, kestane) en çok 4. sıraya koyan %27 (53 kişi)'dir. Bu seçeneğin en çok 4. sıraya koyulma sebebi halkın kendi odun dışı orman ürünleri ihtiyaçlarını karşılamak ve kadınların bu ürünleri pazarlarda satarak hane gelirine katkıda bulunma isteğidir (Şekil 4.2).

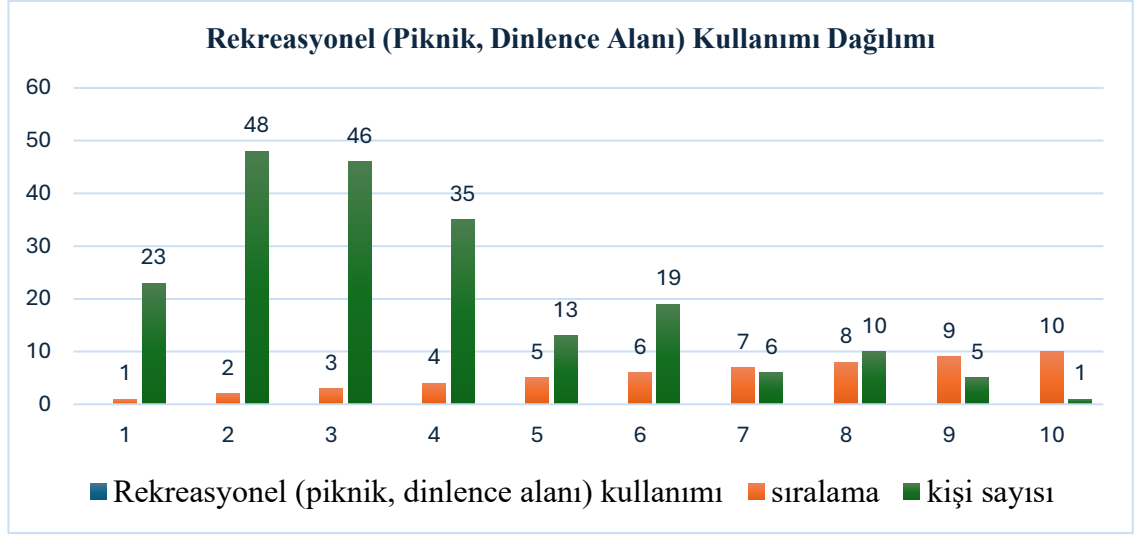
Şekil 4.2 Odun dışı orman ürünleri kaynağı (çıra, reçine, çam fıstığı, defne yaprağı, ıhlamur çiçeği, kestane) dağılımı

Estetik güzellik seçeneğini en çok 3. sıraya koyan % 29 (53 kişi)'dir (Şekil 4.3).

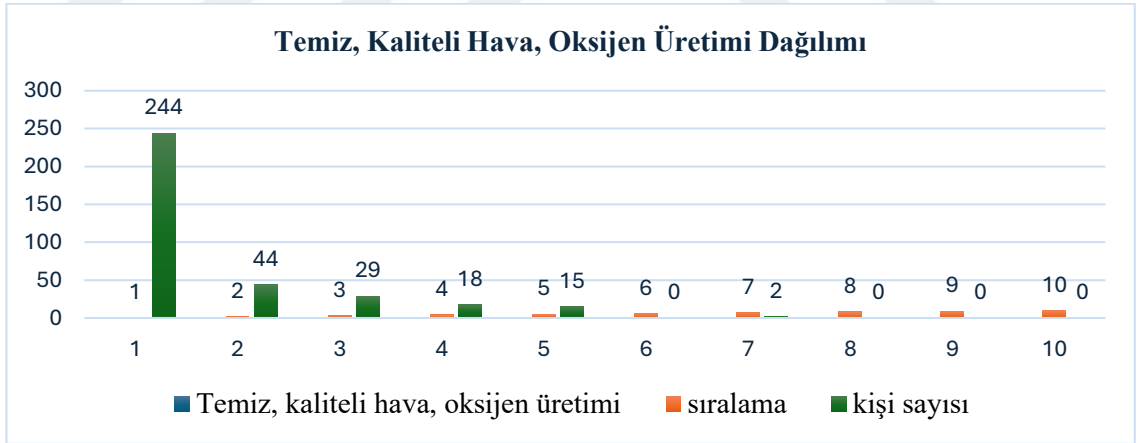
Şekil 4.3 Estetik güzellik dağılımı

Rekreasyonel (piknik, dinlenme alanı) kullanımını en çok 2. sıraya koyan % 23 (48 kişi)'dir. Sebebi sorulduğunda şehirden uzaklaşmanın ve doğayla iç içe olmanın insana huzur verdiği düşüncesi cevabına ulaşılmıştır (Şekil 4.4).

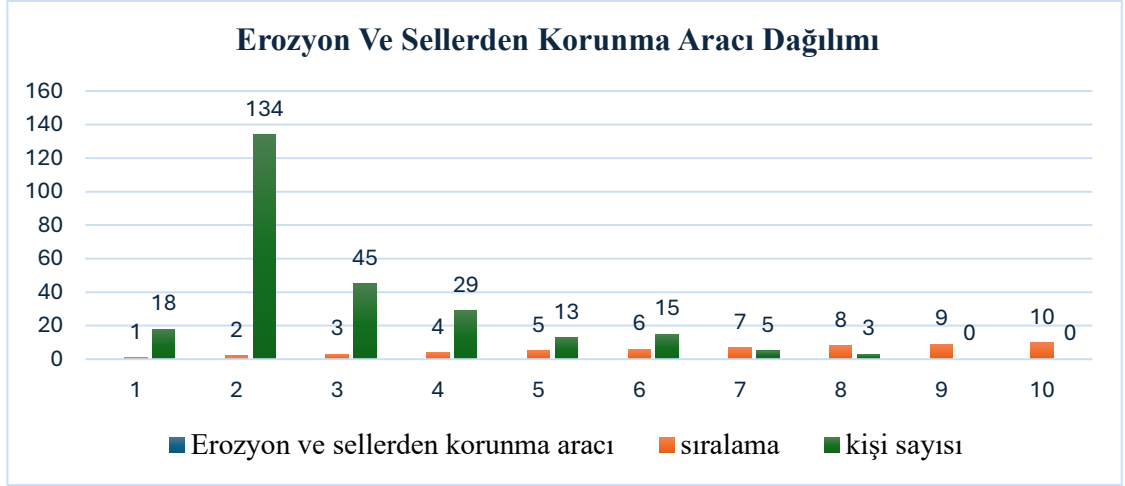
Şekil 4.4 Rekreasyonel (piknik, dinlence alanı) kullanımı dağılımı

Temiz, kaliteli hava, oksijen üretimini ilk sıraya koyan %69 (244 kişi) ile on farklı ormanın faydaları grubu içerisinde en yüksek kişi dağılımına sahip fayda grubudur (Şekil 4.5).

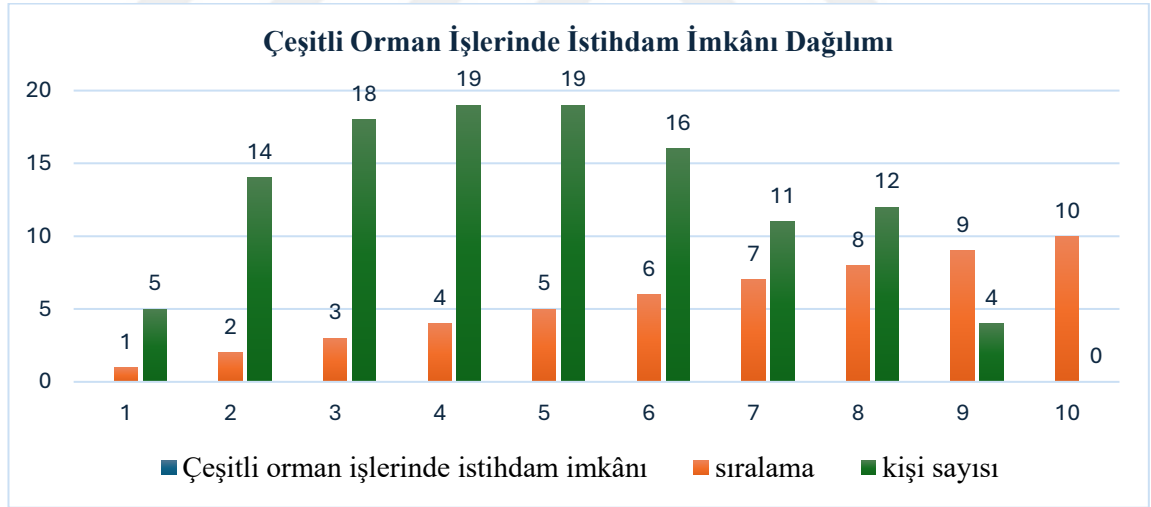
Şekil 4.5 Temiz, kaliteli hava, oksijen üretimi dağılımı

Erozyon ve sellerden korunma aracını en çok 2. sıraya koyan %51 (134 kişi)'dir. Katılımcıların bu seçimi yapmasında Çankırı'da son yıllarda artan sellerin ormanların tahribine bağlı olarak artmış olduğunu düşünmeleri olduğu görülmüştür (Şekil 4.6).

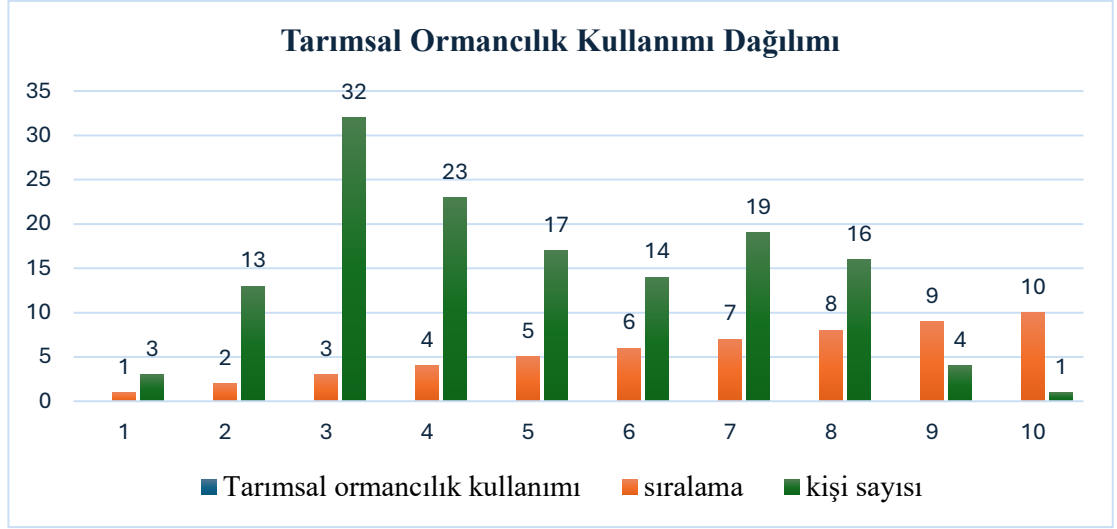
Şekil 4.6 Erozyon ve sellerden korunma aracı dağılımı

Çeşitli orman işlerinde istihdam imkanını en çok 4. ve 5. sıraya koyan %16 (19 kişi)'dir. Üretim sezonunun başlaması ile köylerde orman işinde çalışacak işçiye duyulan ihtiyaç bu seçenekte etkili olmuştur (Şekil 4.7).

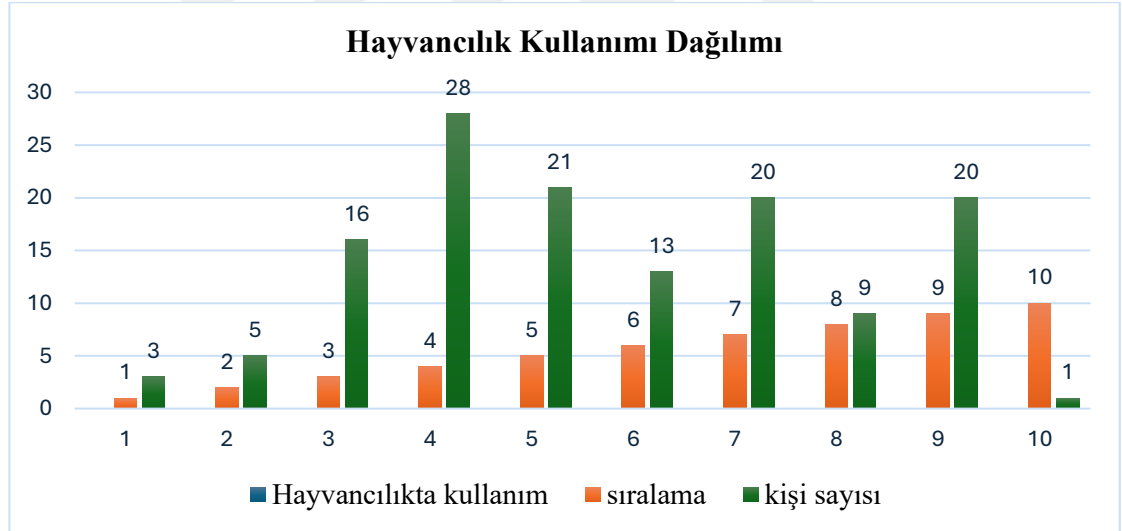
Şekil 4.7 Çeşitli orman işlerinde istihdam imkânı dağılımı

Tarımsal ormancılık kullanımını en çok 3. sıraya koyan %23 (32 kişi)'dir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8 Tarımsal ormancılık kullanımı dağılımı

Hayvancılık kullanımını en çok 4. sıraya koyan %20 (28 kişi)'dir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 Hayvancılık kullanımı dağılımı

Diğer görüşler ise en düşük dağılıma sahip kısım olmuştur.

4.1.1.2.2 Ormanın insandan korunması gerektiğine yönelik algı

Ankete katılan 400 katılımcının ormanın insandan korunması gerektiği düşüncelerini gösteren dağılım aşağıda Çizelge 4.6’da verilmiştir.

Çizelge 4.6 Ormanın korunması gerekliliği dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Evet	382	95,5
Hayır	18	4,5
Toplam	400	100,0

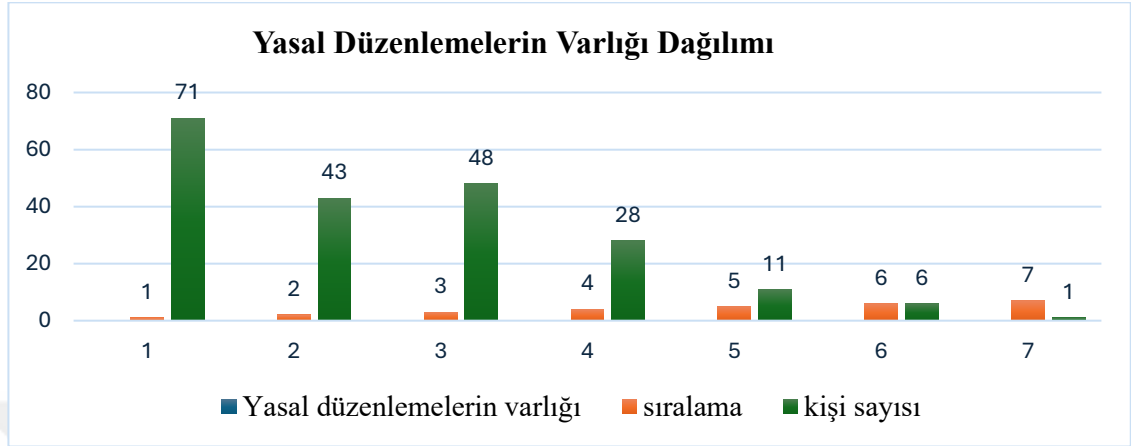
Çizelge 4.6’ya göre ormanların insanlardan korunması gerektiğini düşünerek evet cevabını veren %95,5’e (382 kişi) karşın, korunmaması gerektiğini düşünerek hayır cevabını veren %4,5’lik (18 kişi) kesim bulunmaktadır. Birçok canlıya ev sahipliği yapan, ekosistemler için hayati önemi olan, birçok insan için rekreasyon imkanı sunan, temiz hava ve oksijen kaynağımız olan ormanlarımızın korunmasını isteyerek evet cevabını veren büyük çoğunluğun yanı sıra küçük bir çoğunluğun da hayır cevabını verdiği görülmüştür.

Bu küçük kesimin ormanlardan serbestçe faydalanmak için bu cevabı verdiği düşünülmektedir.

4.1.1.2.3 Ormanın korunmasında en etkili yolun ne olduğuna ilişkin algı

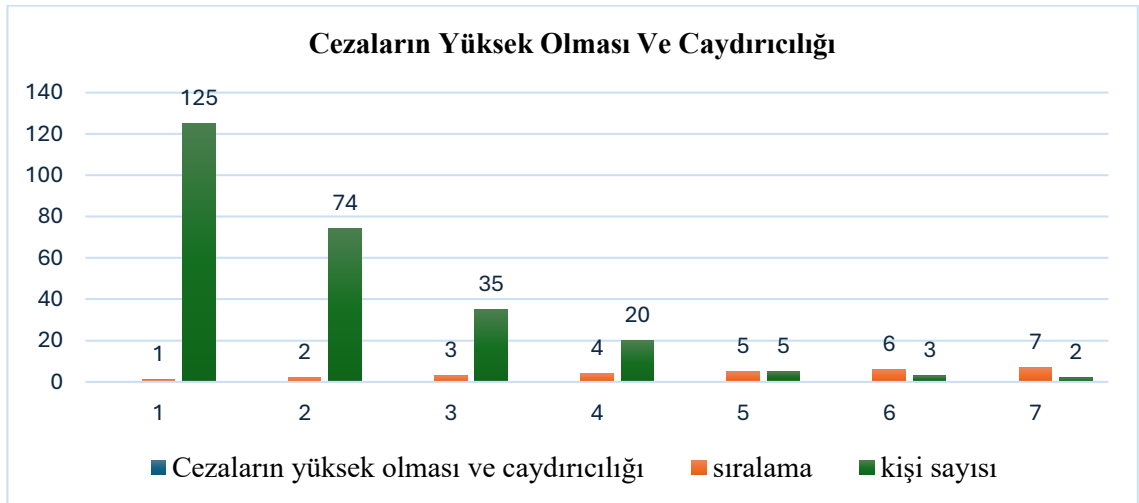
Ankete katılan 400 katılımcının düşüncelerine göre ormanın korunmasında en etkili yolun hangisi olduğu sorusuna verilen cevapların, yedi farklı ormanı korumada en etkili yol grubunun bulunduğu oransal dağılımı halkın önem sırasına göre sıralanarak her bir fayda grubu kendi içerisinde incelenerek verilmiştir.

Ormanları korumada yasal düzenlemelerin varlığı seçeneğini ilk sıraya koyan %34 (71 kişi)'dir (Şekil 4.10).

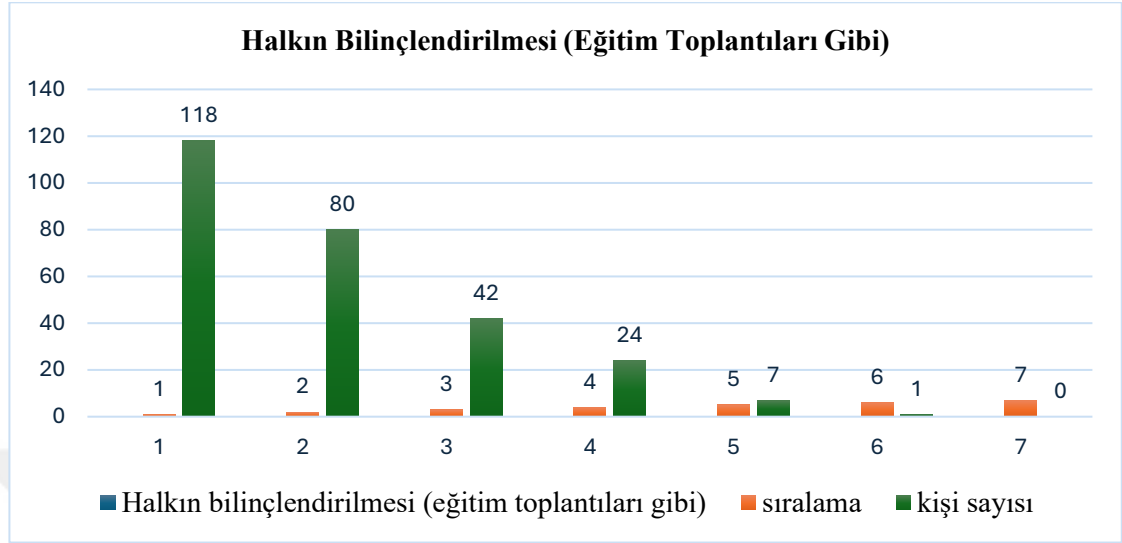
Şekil 4.10 Yasal düzenlemelerin varlığı dağılımı

Cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı seçeneğini ilk sıraya koyan %47 (125 kişi) ile yedi farklı ormanları korumada en etkili yol seçeneği içerisinde en çok önem arz eden seçenek olmuştur. Orman suçlarından geçmiş yıllarda düşük cezalar alan veya hiç ceza almayan insanların suç işlemeye daha yatkın olmasının bu seçeneğin ilk sırada yer almasında önemli rol oynadığı düşünülmektedir (Şekil 4.11).

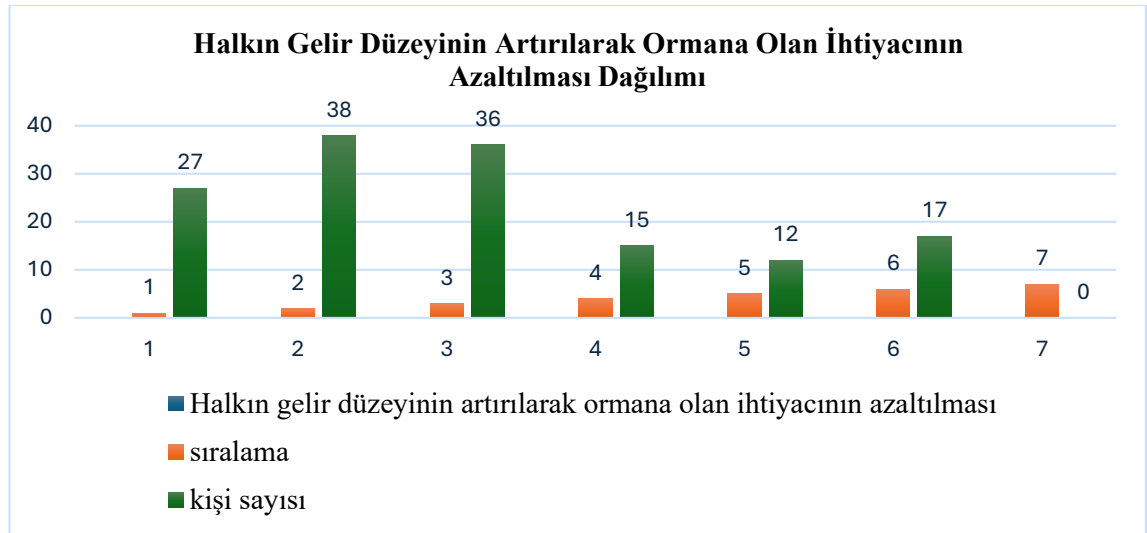
Şekil 4.11 Cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı

Halkın bilinçlendirilmesi (eğitim toplantıları gibi) seçeneğini ilk sıraya koyan %43 (118 kişi)'dir (Şekil 4.12).

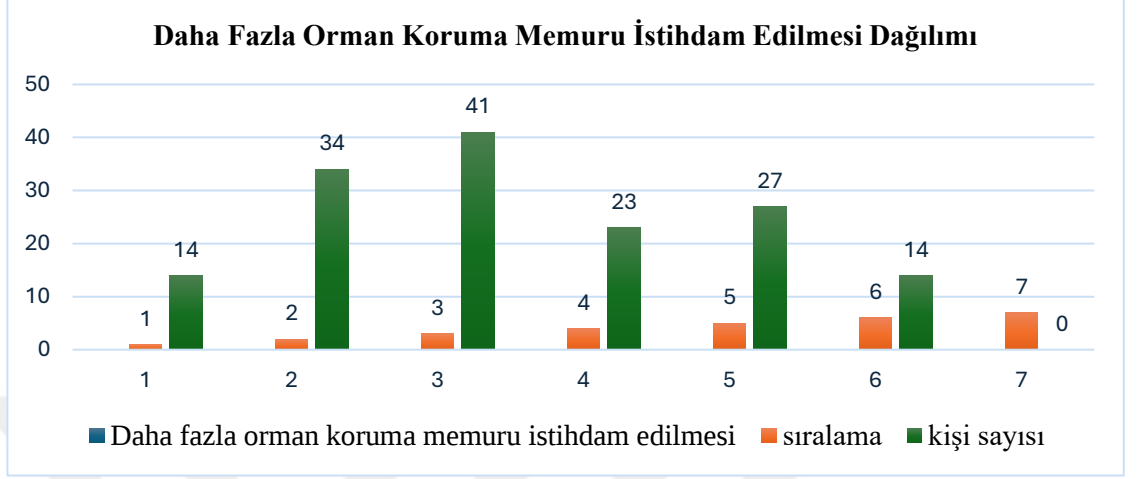
Şekil 4.12 Halkın bilinçlendirilmesi (eğitim toplantıları gibi)

Halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması seçeneğini en çok 2. sıraya koyan %26 (38 kişi)'dir (Şekil 4.13).

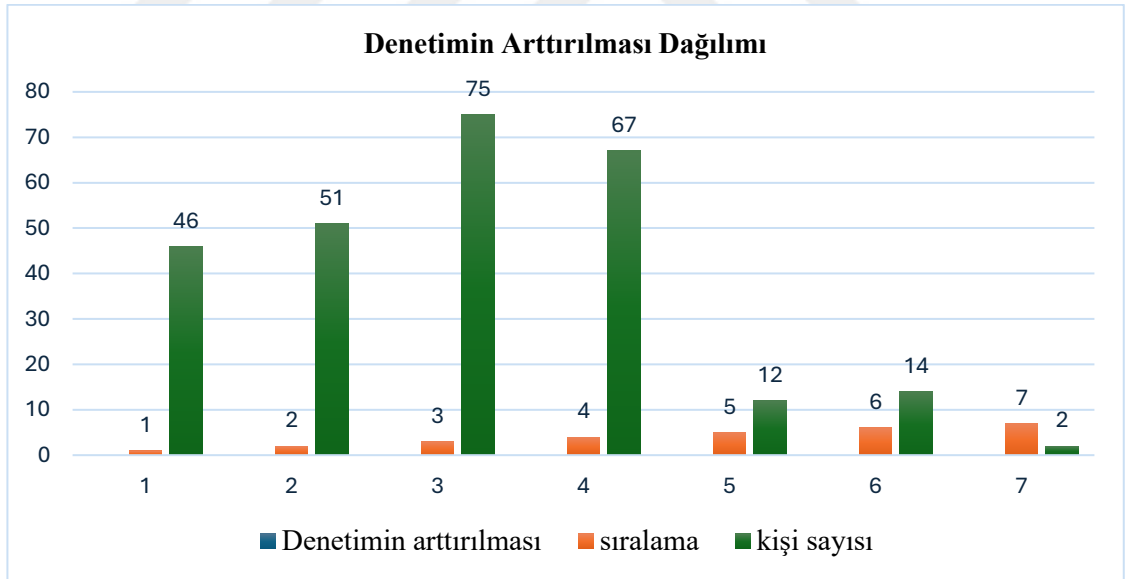

Şekil 4.13 Halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması dağılımı

Daha fazla orman koruma memuru istihdam edilmesi seçeneğini en çok 3. sıraya koyan %27 (41 kişi)'dir (Şekil 4.14).

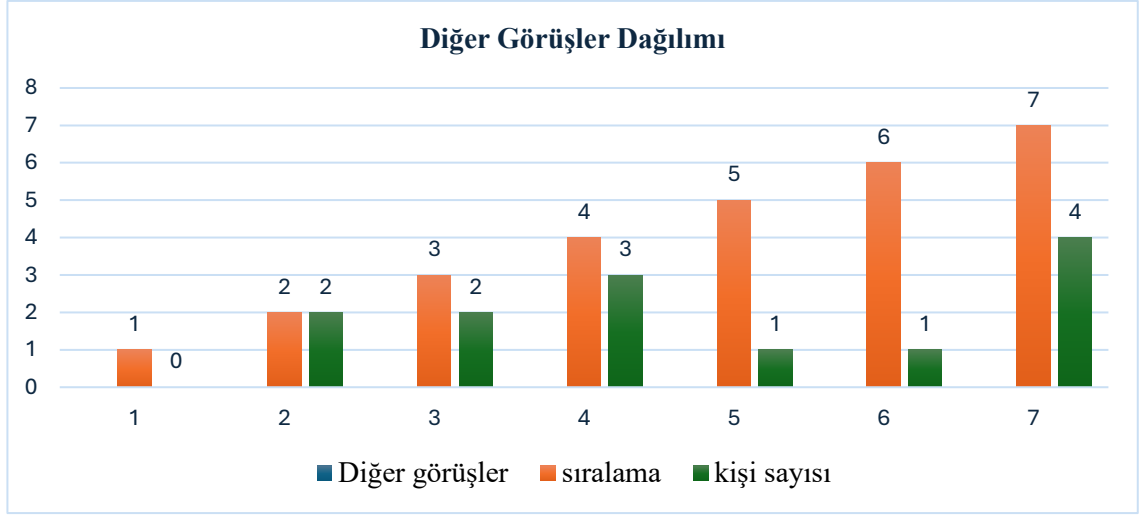

Şekil 4.14 Daha fazla orman koruma memuru istihdam edilmesi dağılımı

Şekil 4.15 Denetimin arttırılması dağılımı

Denetimin arttırılması seçeneğini en çok 3. sıraya koyan (75 kişi)'dir. (Şekil 4.15)

Şekil 4.16 Diğer görüşler dağılımı

4.1.1.2.4 Ormanların korunmasında devletin yeterli denetim yapıp yapmadığına ilişkin algı

Ankete katılan 400 katılımcının ormanların korunmasında devletin yeterli denetim yapıp yapmadığının dağılımları aşağıda Çizelge 4.7’de verilmiştir.

Çizelge 4.7 Ormanların korunmasında devletin yeterlilik dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Hayır	329	82,3
Evet	71	17,8
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.7’ye göre ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimin yeterli olduğunu düşünenlerin evet cevabı %17,8’lik 71 kişiye karşılık gelirken, yeterli denetimin yapılmadığını düşünenlerin hayır cevabı %82,3’lük 329 kişiye tekabül etmektedir.

Büyük bir çoğunluk yapılan denetimlerin yetersiz olduğunu düşünürken buna karşılık küçük bir çoğunluk da yapılan denetimlerin yeterli olduğunu düşünmektedir. Yaşanılan yerin ormana göre konumu verilen cevaplar üzerinde oldukça etkilidir.

4.1.1.2.5 Orman mülkiyetinin devlete veya özel şahsa ait olması durumunda ormanların korunmasına ilişkin algı

Ankete katılan 400 katılımcının orman mülkiyetinin devlete ait değil de özel şahsa ait olması durumunda ormanların korunmasındaki olumlu farkın cevaplarının dağılımları aşağıda Çizelge 4.8’de verilmiştir.

Çizelge 4.8 Ormanı korumada özel ya da devlet mülkiyeti dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Olabilir	117	29,3
Kesinlikle Evet	97	24,3
Kesinlikle Hayır	71	17,8
Hayır	63	15,8
Evet	52	13,0
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.8’e göre orman mülkiyetinin devlete ait değil de özel şahsa ait olması durumunda ormanların korunmasında olumlu fark yaratır mı sorusuna en yüksek %29,3 (117 kişi) olabilir cevabını, en düşük %13,0 (52 kişi) evet cevabını vermiştir. Ankete verilen cevaplar göz önüne alındığında büyük bir çoğunluğun ormanların devlet tarafından korunması gerektiği ve özel mülkiyete geçmemesi gerektiğini düşünürken, devletin ormanları iyi korumadığını düşünen kesiminde olduğu gözlenmiştir.

4.1.1.2.6 Orman suçları konusunda ormancılıkla ilgili kurumlar tarafından bilgilendirmeye yönelik algı

Ankete katılan 400 katılımcının orman suçları konusunda ormancılıkla ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilmelerine göre cevaplarının dağılımları aşağıda Çizelge 4.9’da verilmiştir.

Çizelge 4.9 Orman suçları konusunda bilgilendirme dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Hayır	314	78,5
Evet	86	21,5
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.9’a göre orman suçları konusunda ormancılıkla ilgili kurumlar tarafından yeterince bilgilendirilmediklerini düşünenlerin hayır cevabı %78,5’lik 314 kişi iken, bilgilendirildiklerini düşünenlerin evet cevabı %21,5’lik 86 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların her ne kadar orman suçları konusunda bilgilendirilmedikleri görülse de yapılan görüşmelerde orman suçları konusu hakkında katılımcıların bilgi sahibi oldukları görülmüştür.

4.1.1.2.7 Orman suçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesine yönelik algı

Ankete katılan 400 katılımcıya yöneltilen “Orman suçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi noktasında hangi kurum daha etkilidir?” Sorusuna verilen cevapların dağılımları aşağıda çizelge 4.10’da verilmiştir.

Çizelge 4.10 Orman suçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
OGM	249	62,3
TEMA	91	22,8
Milli Parklar Genel Müdürlüğü	18	4,5
Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı	12	3,0
Türkiye Ormancılar Derneği	11	2,8
Diğer	10	2,5
TMMOB Orman Müh. Odası	9	2,3
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.10'a göre 'Orman suçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi noktasında hangi kurum daha etkilidir?' sorusuna verilen cevapta en yüksek %62,3 (249 kişi) ile OGM iken, en düşük %2,3'lük (9 kişi) oranla TMMOB orman mühendisleri odası almıştır. %2,5'lik oranla diğer seçeneğini işaretleyen 10 kişi bu kurumları şu şekilde dile getirmiştir.

- Muhtarlık,
- Ormancılar,
- Medya,
- Tarım İl Müdürlüğü,
- Belediye.

4.1.1.2.8 Orman suçlarının işlenmesinin ana nedenine ilişkin algı

Ankete katılan 400 katılımcıya yöneltilen orman suçlarının işlenmesinin ana nedeni nedir sorusuna verilen cevapların dağılımları aşağıda çizelge 4.11'de verilmiştir.

Çizelge 4.11 Orman suçlarının işlenmesinin ana nedenleri

Orman Suçlarının Ana Nedenleri	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Cezaların Caydırıcılığının Az Olması	193	48,3
Odun Ham Maddesine Olan İhtiyaç	120	30,0
Suç Olduğunu Bilmemek	28	7,0
Taksirle	26	6,5
Diğer	26	6,5
Orman İdaresi İle Uyuşmazlık	7	1,8
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.11’e göre ‘Orman suçlarının işlenmesinin ana nedeni sizce nedir?’ sorusuna en yüksek %48.3 (193 kişi) cezaların caydırıcılığının az olması cevabını verirken, en düşük %1.8 (7 kişi) orman idaresi ile uyuşmazlık cevabını vermiştir.

4.1.1.2.9 Orman Kanunu’nda yer alan orman suçlarına ilişkin algı

Ankete katılan 400 katılımcıya yöneltilen Orman Kanunu’nda yer alan orman suçları hakkında bilginiz var mı? sorusuna verilen cevapların dağılımları aşağıda Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.12 Orman suçları hakkında bilgi düzeyi

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Kısmen	167	41,8
Çok Azını Biliyorum	87	21,8
Çoğunu Biliyorum	73	18,3
Hiç Bilmiyorum	37	9,3
Hepsini Biliyorum	36	9,0
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.12’ye göre Orman Kanunu’nda yer alan orman suçları hakkında bilginiz var mı? Sorusuna en yüksek %41,8 (167 kişi) kısmen cevabını ve en az %9 (36 kişi) hepsini biliyorum cevabını vermiştir.

Ankete katılan katılımcıların ormanlar ve ormancılıkla ilgili birçok konu hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen kanunda yer alan orman suçları hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir.

4.1.1.2.10 Orman suçlarının yaptırımlarına (cezaları) ilişkin algı

Ankete katılan 400 katılımcıya yöneltilen Orman suçlarının yaptırımları (cezaları) hakkında bilginiz var mı? sorusuna verilen cevapların dağılımları aşağıda Çizelge 4.13’de verilmiştir.

Çizelge 4.13 Orman suçlarının yaptırımları hakkında bilinç düzeyi

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Kısmen	174	43,5
Hayır Çok Azını Biliyorum	87	21,8
Hayır Hiçbirini Bilmiyorum	66	16,5
Evet Çoğunu Biliyorum	48	12,0
Evet Hepsini Biliyorum	25	6,3
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.13’e göre Orman suçlarının yaptırımları (cezaları) hakkında bilginiz var mı? Sorusuna en yüksek %43,5 (174 kişi) kısmen cevabını, en düşük %6,3 (25 kişi) evet hepsini biliyorum cevabını vermiştir. Ankete katılanların çoğu orman suçlarının yaptırımları (cezaları) hakkında yargısal süreç yaşamadıkları için bilgi sahibi de olmadıkları verilen cevaplarda gözlenirken, yargısal süreç yaşayanların ise bu süreçleri bildikleri verilen cevaplardan anlaşılmaktadır.

4.1.1.2.11 Orman suçları ile ilgili adli/idari süreç hakkında algı

Ankete katılan 400 katılımcıya yöneltilen Orman suçları ile ilgili başınıza adli veya idari bir olay geldi mi? sorusuna verilen cevapların dağılımları aşağıda Çizelge 4.14'e verilmiştir.

Çizelge 4.14 Orman suçları ile ilgili adli ve idari süreç

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Hayır	392	98,0
Evet	8	2,0
Toplam	400	100,0

Çizelge 4.14'e göre Orman suçları ile ilgili başınıza adli veya idari bir olay geldi mi? sorusuna verilen cevapların %98 (392 kişi) hayır cevabını, %2 (8 kişi) evet cevabını vermiştir. Evet cevabını veren 8 kişiye başlarına hangi adli veya idari olay geldiği sorulduğunda çoğunun ormandan kaçak ağaç keserken yakalandıkları ve ormandan izinsiz olarak kesim artığı götürürken yakalandıkları öğrenilmiştir.

4.1.2 Anket bulgularına ilişkin ki-kare analizi sonuçları

4.1.2.1 Ormanların insanlardan korunması gerekliliği

Ki-Kare testi sonucuna göre cinsiyet ve orman koruma görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu (χ^2 hesap = 3.952, p = 0.047) gözlemlenmiştir. Bulgular, ormanların korunmasının toplumda önemli bir konu olduğunu ve ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyal açıdan öneminin farkında olan insan sayısının arttığını göstermektedir. Eğitim durumu ve orman koruma görüşü arasındaki ilişki ise Ki-Kare testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (χ^2 hesap = 2.894 p = 0.968).

Buna rağmen, eğitim seviyesi yükseldikçe ormanların korunmasını destekleyen katılımcıların oranının da arttığı görülmektedir. Yaş ve orman koruma görüşü arasındaki ilişki ise Ki-Kare testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (χ^2 hesap =4.277, $p = 0.370$). Yaş grupları arasında ormanların korunmasını destekleyen katılımcıların oranlarında çok büyük bir fark görülmemektedir.

Meslek ve orman koruma görüşü arasındaki ilişki ise Ki-Kare testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (χ^2 hesap =8.483, $p=0.205$).

Farklı meslek gruplarında ormanların korunmasını destekleyen katılımcıların oranlarında önemli bir fark görülmemektedir. Aylık gelir ve orman koruma görüşü arasındaki ilişki ise Ki-Kare testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (χ^2 hesap =1.766, $p = 0.779$). Farklı aylık gelir seviyelerinde ormanların korunmasını destekleyen katılımcıların oranlarında önemli bir fark görülmemektedir.

Gelir kaynağı ve orman koruma görüşü arasındaki ilişki ise Ki-Kare testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (χ^2 hesap =13.266, $p = 0.151$). Farklı gelir kaynaklarına sahip katılımcıların oranlarında ormanların korunmasını destekleyen katılımcıların oranlarında önemli bir fark görülmemektedir.

4.1.2.2 Orman korumada devlet denetiminin yeterlilik düzeyi

Cinsiyet ile ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimlerin yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =2.492, $p = 0.288$) gözlemlenmiştir. Anket sonuçları, ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimlerin kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı cinsiyet ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir.

Eğitim durumu ile devlet kontrolünün yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =24.317, $p = 0.145$) gözlemlenmiştir.

Anket sonuçları, ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimlerin kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı eğitim durumu ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir. Yaş ile devlet kontrolünün yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =8.303, p = 0.404) gözlemlenmiştir. Anket sonuçları, ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimlerin kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı yaş ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir. Meslek ile devlet kontrolünün yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =17.443, p = 0.134) gözlemlenmiştir. Anket sonuçları, ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimlerin kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı meslek ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir. Aylık gelir ile devlet kontrolünün yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =5.094, p = 0.747) gözlemlenmiştir.

Anket sonuçları, ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetimlerin kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı aylık gelir ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir.

4.1.2.3 Ormancılıkla ilgili kurumların toplumu bilgilendirmesi yeterlilik düzeyi

Cinsiyet ile kurumların bilgilendirme etkinliği algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (χ^2 hesap =4.541, p = 0.033). Anket sonuçları, orman suçları konusunda ormancılıkla ilgili kurumların kamuoyu tarafından yeterince bilgilendirmediği algısının hakim olduğunu göstermektedir. Ancak bu algı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin kadınlara göre kurumların bilgilendirme etkinliğini daha fazla takdir ettiği görülmektedir. Eğitim durumu ile kurumların bilgilendirme etkinliği algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (χ^2 hesap =25.132, p = 0.003).

Anket sonuçları, orman suçları konusunda ormancılık kurumlarının kamuoyu tarafından yeterince bilgilendirmediği algısının hakim olduğunu göstermektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe kurumların bilgilendirme etkinliğine yönelik olumlu algının da arttığı görülmektedir. Yaş ile kurumların bilgilendirme etkinliği algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (χ^2 hesap =3.979, p = 0.409). Anket sonuçları, orman suçları konusunda ormancılık kurumlarının kamuoyu tarafından yeterince bilgilendirmediği algısının hakim olduğunu göstermektedir. Ancak bu algı yaş ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir.

Meslek ile kurumların bilgilendirme etkinliği algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (χ^2 hesap =8.291, p = 0.218). Anket sonuçları, orman suçları konusunda ormancılık kurumlarının kamuoyu tarafından yeterince bilgilendirmediği algısının hakim olduğunu göstermektedir. Ancak bu algı meslek ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir. Aylık gelir ile kurumların bilgilendirme etkinliği algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (χ^2 hesap =5.525, p = 0.238).

Anket sonuçları, orman suçları konusunda ormancılık kurumlarının kamuoyu tarafından yeterince bilgilendirmediği algısının hakim olduğunu göstermektedir. Ancak bu algı aylık gelir ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir.

4.1.2.4 Orman suçlarına ilişkin bilgi düzeyi

Cinsiyet ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ki-Kare testi sonuçları (χ^2 hesap =4,046, $p = 0,400$), orman suçları hakkında bilgi düzeyinin cinsiyete göre değişmediğini göstermektedir. Bu durum, her iki cinsiyetten katılımcıların da orman suçları hakkında benzer düzeyde bilgiye sahip olduğunu göstermektedir. Eğitim durumu ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p<0,05$). Bu durum, eğitim seviyesi yükseldikçe orman suçları hakkında bilgi düzeyinin de arttığını göstermektedir. Ki-Kare testi sonuçları (χ^2 hesap =41,654, $p = 0,238$), eğitim seviyesi ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, daha eğitilmiş kişilerin ormancılık mevzuatı ve ormanların korunması ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olduklarını ve bu konuda daha bilinçli olduklarını göstermektedir. Yaş değişkeni ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu durum, yaşın orman suçları hakkında bilgi düzeyini belirlemede önemli bir faktör olmadığını göstermektedir. Ki-Kare testi sonuçları (χ^2 hesap =23,135, $p = 0,110$) olarak bulunmuştur. Bu bulgu, her yaştan katılımcının ormancılık mevzuatı ve ormanların korunması ile ilgili benzer düzeyde bilgiye sahip olabileceğini göstermektedir. Meslek ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu durum, mesleğin orman suçları hakkında bilgi düzeyini belirlemede önemli bir faktör olmadığını göstermektedir. Ki-Kare testi sonuçları (χ^2 hesap =28,263, $p = 0,249$), mesleğin orman suçları hakkında bilgi düzeyini etkilemediğini göstermektedir. Bu bulgu, her meslekten katılımcının ormancılık mevzuatı ve ormanların korunması ile ilgili benzer düzeyde bilgiye sahip olabileceğine işaret etmektedir.

Gelir düzeyi ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (χ^2 hesap = 11,003, $p= 0,809$). Bu, farklı gelir gruplarındaki katılımcıların orman suçları hakkındaki bilgi düzeylerinin benzer olduğunu göstermektedir. Yani, ankete katılanların gelir seviyeleri ne olursa olsun, orman suçları hakkında bilgi düzeyleri genel olarak aynı düzeydedir.

4.1.2.5 Orman suçlarının yaptırımlarına ilişkin bilgi düzeyi

Ki-Kare testi sonuçları, cinsiyet ve bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir (χ^2 hesap= 3,044, $p = 0,550$). P değeri 0,05'ten büyük olduğundan, sıfır hipotezi (iki değişken arasında bağımsızlık olduğu) reddedilememektedir.

Elde edilen bulgular, orman suçları yaptırımları hakkındaki bilgi düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değişmediğini göstermektedir. Bu durum, her iki cinsiyetin de bu konuda benzer bilgi seviyelerine sahip olduğunu veya bilgi edinme kaynaklarının cinsiyete göre farklılık göstermediğini ifade etmektedir. Eğitim düzeyi ve bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (χ^2 hesap = 44,346, $p = 0,160$). P değeri 0,05'ten büyük olmasına rağmen, yüksek Ki-Kare değeri, gözlemlenen frekanslar ile beklenen frekanslar arasında önemli bir tutarsızlık olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular, eğitim seviyesinin orman suçları yaptırımları hakkındaki bilgi düzeyi ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, eğitim seviyesi yükseldikçe orman suçları yaptırımları hakkındaki bilgi düzeyinin de arttığına işaret etmektedir. Ki-Kare testi sonuçları, yaş ve bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (χ^2 hesap = 47,043, $p = 0,000$). P değeri 0,05'ten çok küçük olması ve yüksek Ki-Kare değeri, gözlemlenen frekanslar ile beklenen frekanslar arasında önemli bir tutarsızlık olduğunu ve bu iki değişken arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular, yaşın orman suçları yaptırımları hakkındaki bilgi düzeyi ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, yaş arttıkça orman suçları yaptırımları hakkındaki bilgi düzeyinin de arttığına işaret etmektedir. Ki-Kare testi sonuçlarına göre, meslek değişkeni ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=33,718$, $p=0,090$).

Bu, meslek değişkeninin orman suçları hakkındaki bilgi düzeyini etkilemediğini göstermektedir. Ancak, dikkate alınması gereken önemli bir nokta, p değerinin 0,05'ten büyük olmasına rağmen, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olabileceğini gösteren düşük bir p değerine sahip olmasıdır. Ki-Kare testi sonuçlarına göre, gelir değişkeni ile orman suçları hakkında bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($\chi^2 = 14,458$, $p = 0,565$). Bu, katılımcıların gelir düzeylerinin orman suçları hakkındaki bilgi düzeyini etkilemediğini göstermektedir.

4.1.2.6 Orman korumada yaptırımların yeterlilik düzeyi

Ki-Kare testi sonucuna göre cinsiyet ve orman korumada yaptırımların yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu (χ^2 hesap = 4.541, $p = 0.033$) gözlemlenmiştir. Bu sonuç, Cinsiyetin, orman korumada yaptırımların yeterlilik algısıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, Ki-Kare testi, cinsiyet ve orman korumada yaptırımların yeterlilik algısı arasında rastgele bir tesadüften öte bir ilişkinin var olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, orman koruma politikaları ve farkındalık çalışmaları açısından önemlidir. Eğitim seviyesi arttıkça orman korumada yaptırımların yetersiz olduğunu düşünen katılımcıların oranı da artmaktadır. Ki-Kare testi sonucuna göre eğitim durumu ve orman korumada yaptırımların yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu (χ^2 hesap = 24.684, $p = 0.003$) gözlemlenmiştir.

Anket sonuçları, ormanların korunması için uygulanan yaptırımların kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Bu algı, eğitim seviyesi ile de ilişkilidir. Eğitim seviyesi yükseldikçe, orman koruma bilincinin ve duyarlılığın da arttığı ve bu durumun yaptırımlara dair algıyı da etkilediği söylenebilmektedir.

Ki-Kare testi sonucuna göre yaş ve orman korumada yaptırımların yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap = 7.612, $p = 0.107$) gözlemlenmiştir.

Yaş arttıkça orman korumada yaptırımların yetersiz olduğunu düşünen katılımcıların oranı artmaktadır. Anket sonuçları, ormanların korunması için uygulanan yaptırımların kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı yaş ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir. Bu durum, farklı yaş gruplarının orman koruma konusundaki farkındalık ve algılarının benzer olabileceğini göstermektedir. Meslek ile orman korumada yaptırımların yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =9.206, p = 0.162) gözlemlenmiştir. Anket sonuçları, ormanların korunması için uygulanan yaptırımların kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı meslek ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir.

Aylık gelir ile orman korumada yaptırımların yeterlilik algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (χ^2 hesap =2.277, p = 0.685) gözlemlenmiştir.

Anket sonuçları, ormanların korunması için uygulanan yaptırımların kamuoyu tarafından yetersiz olarak algılandığını göstermektedir. Ancak bu algı aylık gelir ile anlamlı bir şekilde ilişkili değildir.

4.1.2.7 Orman suçlarının ana nedenlerine ilişkin algı

Anket sonuçlarına göre Cinsiyet değişkeni ve orman suçlarının ana nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (χ^2 hesap =5.214, p = 0,517). Eğitim değişkeni ile orman suçlarının ana nedeni arasında Ki-Kare testinin sonucunda (χ^2 hesap =73.215, p = 0,042) olarak bulunmuştur. Bu, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu gösterir. Eğitim durumu, orman suçlarının ana nedenini algılamada farklılıklar yaratmaktadır. Farklı eğitim seviyelerine sahip bireyler ve farklı cinsiyetlerden bireyler, orman suçlarının ana nedenini farklı değerlendirmektedir. Yaş değişkeni ile orman suçlarının ana nedeni arasındaki Ki-Kare testinin sonucu (χ^2 hesap =29.552, p = 0,200) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0,05). Bu durum, yaşın orman suçlarının ana nedenini belirlemede önemli bir faktör olmadığını göstermektedir.

Meslek değişkeni ile orman suçlarının ana nedeni arasında yapılan Ki-Kare testinin sonuçları (χ^2 hesap =40,354, $p = 0,284$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu durum, mesleğin orman suçlarının ana nedenini belirlemede önemli bir faktör olmadığını göstermektedir. Gelir değişkeni ile orman suçlarının ana nedeni arasında yapılan Ki-Kare testinin sonuçları (χ^2 hesap =33,927, $p = 0,086$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu durum, gelirin orman suçlarının ana nedenini belirlemede önemli bir faktör olmadığını göstermektedir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Orman suçları, ormandan geçimini sağlayan ve toplumun gayri safi milli hasıladan en düşük payı alan kesimi olan orman köylüleri için önem taşımaktadır. Özellikle orman köylülerinin usulsüz olarak ormanlardan yararlanmaları, ormanlar üzerindeki baskıyı arttırmaktadır. 90'lı yılların ikinci yarısından itibaren özellikle orman köylerinde nüfusun azalması bu baskıyı kısmen azaltsa da dünyada görülen iklim değişikliği, gıda krizleri, ekonomik buhranlar nüfus hareketlerini kentten kırsala doğru değiştirebileceği için orman suçların çeşidinde ve suçların sayısında yaşanabilecek değişiklikler oldukça önem kazanmaktadır (Sürmen 2022).

Yapılan incelemede Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü'nden alınan verilere göre toplamda 441 adet suç işlendiği en fazla işlenen suçun ormandan usulsüz yararlanma suçu (343 adet), ikinci olarak ormandan kaçakçılık suçu (36 adet) ve sırasıyla otlatma kabahati (27 adet), ağaç kesme suçu (26 adet) ve en az işlenen suçun ise orman yakma suçu (9 adet) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şeflikler açısından incelendiğinde ilk sırada Sarıkaya şefliği (228 adet), ikinci sırada Çankırı Merkez şefliği (78 adet) ve sırasıyla Yapraklı şefliği (76 adet), Şabanözü şefliği (54 adet), Erikli şefliği (4 adet) ve en az Eldivan şefliği (1 adet) işlendiği görülmektedir. Bu sonuç, Sezgin ve Gültekin (2022)'in Yığılca ilçesinde işlenen orman suçları dağılımı ile benzerlik göstermektedir. İki ilçede de işgal ve faydalanma suçu diğer suçların başında gelerek daha yüksek bir orandadır ve bu sıralamayı ağaç kesme suçu izlemektedir. Bu durumun sebebi incelendiğinde Çankırı ili için öncelikli sebebin geçmişte Sarıkaya'da çıkan yangından kaynaklı insanların evlerini kaybetmesi (Hürriyet 2005) ve orman içi ve yakınında devlet tarafından yapılan evlerde yaşamaya başlamaları olduğu görülmektedir. İlerleyen zamanda ormana bitişik yaşayan halkın ekim dikim yapmak ve hayvanlarına barınak yapmak amacıyla orman sınırlarına girerek ormandan usulsüz yararlanma suçu işlediği görülmüştür. Yığılca ilçesinde ise bu durumun asıl sebebi köylerde yapılan kadastro çalışmaları ile açıklanabilir. Yapılan kadastro çalışmaları ile orman ve tarım arazileri netleşmiş ve işgale uğrayan alanlar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Çankırı halkı ile yapılan anketler yoluyla tüm şeflikler açısından köy halkının orman suçları algısı, demografik değişkenler cinsiyet, eğitim durumu, yaş, meslek, aylık gelir ve gelir kaynağı değişkenleri ile test edilmiştir.

Ankete katılan 400 kişinin %39,0 (156 kişi) ile kadın katılımcıdan, %61,0 (244 kişi) erkek katılımcıdan oluşmuştur. Anket yapılan bölgelerde erkeklerin daha fazla olmasının sebebi kadınların daha çekingen kalması ve anketleri cevaplamak istememesi olduğu görülmüştür. Katılımcıların çoğunu genç nüfus oluşturmuştur ve bu durumun yaşanmasındaki temel etken anket yapılan yerlerde genellikle gençlerin ve öğrencilerin bulunması ve özellikle pandemi dönemi sonrası yaşlı nüfusun köylere giderek daha çok kırsalda vakit geçirmesidir.

Ormandan faydalanma ile demografik değişkenler arasındaki ilişki test edildiğinde eğitim, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, meslek, köyde ortalama ikamet etme süresi değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuç, Birben, Ünal ve Karaca (2018)'nin elde ettiği bulgularla tutarlılık göstermektedir.

Odun hammadde kaynağını öncelik olarak gören halkın evlerine henüz doğal gaz gelmeyen ve soba yakılan köylerde yaşadığı ve yakacak ihtiyacından kaynaklı bu cevabı verdiği görülmüştür. Bu durum, Sezgin ve Gültekin (2022)'in Yığılca ilçesi için yaptıkları '*...bazı sanıklar maddi durumları iyi olmadığı için yakacak ihtiyacını karşılamak amacıyla ağaç kestiklerini beyan etmişlerdir*' tespiti ile örtüşmektedir.

Ormandan faydalanmaya ilişkin fayda grupları ayrı ayrı incelendiğinde; Odun dışı orman ürünleri (çıra, reçine, çam fıstığı, defne yaprağı, ıhlamur çiçeği, kestane) seçeneği daha çok 4. sıraya koyulmuştur. Bu fayda grubunda kadınların erkeklere oranla daha çok katılımı olmuştur.

Bu durumun yaşanmasında kadınların ürünleri pazarlarda satarak hane halkı gelirine katkıda bulunma isteği ve odun dışı ürünlerini kendi ihtiyaçları için kullanmaları oldukça etkilidir.

Estetik güzellik daha çok 3. sıraya koyulmuştur, % 29 (53 kişi). Bu durum daha çok 2. sıraya koyulan fayda grubu olan rekreasyonel (piknik, dinlence alanı) kullanımını % 23 (48 kişi) ile ilişkilendirilmektedir. şehrin kalabalığından ve gündelik hayatın koşturmalarından yorulan halkın ormanları ziyaret ederek rahatladığı, doğayla iç içe olmanın insana huzur verdiği, yeşil rengin ve ağaçların seslerini dinlemenin onları sakinleştirdiği görülmüştür. Bir diğer ilk sıraya koyulan fayda grubu ise temiz, kaliteli hava, oksijen üretimi %69 (244 kişi)'dir. Bunun sebebi de şehirlerin araç kullanımına ve fosil yakıtların kullanımına bağlı daha kirli bir havasının olmasıdır. Bu sonuç, Birben,  nal ve Karaca (2018)'nin orman kavramına ilişkin bulmuş oldukları %55,7 ormanları; ağaç ve yeşillik, %30,2'si ise temiz hava kaynağı olarak gören halkın bilinç düzeyine kıyasen daha yüksek bir oranı işaret etmektedir.

Erozyon ve sellerden korunma aracı daha çok 2. sıraya koyulmuştur. Bu durum doğrudan  ankırı'da son yıllarda artan sellerin ormanların tahribine ve dere yataklarına yapılan yerleşimlere bağlı olarak artmış olduğunun düşünülmesidir. Gökmen (2007)'ye göre '*...  ankırı şehir merkezinden geçen Tatlı  ay'da birçok taşkın durumu meydana gelmiş olup bunlardan, 15 Mayıs 1958 tarihindeki taşkında 18 kişi hayatını kaybetmiştir.*

2015 yılında meydana gelen taşkında ise herhangi bir can kaybı yaşanmamasına rağmen yerel taşmalar sonucu maddi anlamda (tarım arazileri) zararlar meydana gelmiştir. Yaşanan bu taşkın sonrasında Tatlı  ay'ın şehir içinde bulunan bölümüne betondan yan duvarlarla akarsu yatağı oluşturularak taşkın durumu kontrol altına alınmaya çalışılmıştır (Duman ve  rcan 2022).'

Özellikle ormanlık alanların, meraların tarım ya da yerleşim alanına dönüştürülmesi; dere kenarlarında yerleşim birimlerinin kurulması, antropojenik etkilere bağlı olarak gelişen yanlış arazi kullanımlarına örnektir. Ormanlık alanlara, tarım alanlarına ya da dere kenarına kurulan yerleşmeler, geçirimsiz yüzeyler oluşturarak yağmur sularının hemen yüzeysel akışa geçmesinin  n n  açmaktadır. Bunun yanı sıra dere kenarına inşa edilen yapılar da akarsu vadisinin yatak dengesini bozarak taşkın duyarlılığının artmasına neden olmaktadır (Duman ve  rcan 2022).

Çeşitli orman işlerinde istihdam imkânı en çok 4. ve 5. sıraya koyulmuştur. Bu durum üretim sezonunun başlaması ile köylerde orman işinde çalışacak işçiye duyulan ihtiyaç ile doğrudan ilişkilidir. Tarımsal ormancılık kullanımı 3. sıraya ve hayvancılık kullanımı 4. sıraya koyulmuştur. Bu durum halkın gelir kaynağının tarım ve hayvancılığa bağlı olan kesimi (tarım-hayvancılık ile %3,8 (15 kişi), tarım ile %2,8 (11 kişi), hayvancılık ile %1,3 (5 kişi)) ile doğrudan alakalıdır.

Ormanların insanlardan korunması gerekliliği ile demografik değişkenler arasında ilişki test edildiğinde eğitim, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, meslek, köyde ortalama ikamet etme süresi değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ormanların insanlardan korunması gerektiğini düşünerek evet cevabını veren %95,5'e (382 kişi) ve korunmaması gerektiğini düşünerek hayır cevabını veren %4,5'lik (18 kişi) bulunmaktadır. Korunmaması gerektiğini düşünen kesimin daha çok yaşlı erkeklerden oluşan ve köyde yaşayarak, geçimini hayvancılık-tarım-ormancılık gibi ormandan faydalanabileceği işlerden elde eden halk olduğu görülmüştür. Ormanlardan serbestçe faydalanmak için bu cevabın verdiği düşünülmektedir. Bu durum, Birben, Ünal ve İmal (2019)'in bireylerin gelir düzeyinin orman korumadaki önlem tercihlerine etkisi ile ilgili tespitleri ile tutarlılık göstermektedir.

Ormanın korunmasında en etkili yolun ne olduğu ile demografik değişkenler arasındaki ilişki test edildiğinde eğitim, yaş, gelir düzeyi, meslek, köyde ortalama ikamet etme süresi değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Cinsiyet ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Ormanın korunmasında etkili 7 farklı yol içerisinde; ormanları korumada yasal düzenlemelerin varlığı (%34 (71 kişi)), cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı (%47 (125 kişi)), halkın bilinçlendirilmesi (eğitim toplantıları gibi) (%43 (118 kişi)) seçenekleri ilk sırada yer almaktadır. Genç ve eğitim düzeyi yüksek olan katılımcıların cevaplarına göre suç oranının artmasında; orman korumada yasal düzenlemenin yetersiz kalması, halkın bilinçsiz olması ve cezaların yüksek olmaması ve caydırıcılığının düşük olmasına bağlı suç işleyenlerin tekrar suça yatkınlığının etkili olduğu düşünülmektedir. Ancak 6831 sayılı Orman Kanunu'nda yer alan yaptırımlar yeterli ve etkilidir.

Asıl sebep cezaların caydırıcılığının az olmasından çok “hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı” dır.

Toroslu ve Feyzioğlu’na göre “Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu ile amaçlanan, hakkında bu yönde karar verilen sanığın, cezası infaz edilmeksizin ıslah olmasıdır.” Şahin ve Göktürk’e göre “Ayrıca sanık hükümlü statüsü içinde değerlendirilmeyerek, sanığa adeta bir şans verilmektedir.” Kunter, Yenisey ve Nuhoğlu’na göre “Yine hapis cezasının hükümlü üzerindeki olumsuz etkileri engellenmekte ve Soyaslan’a göre “Hükümlü iş ve aile çevresinden koparılmamaktadır.” Centel ve Zafer’e göre “CMK’nın 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilmesi için sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan cezanın, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adlî para cezası olması”, Şahin ve Göktürk’e göre “Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması”, Öztürk vd. ve Soyaslan’a göre “Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, gereklidir” (Güngör ve Okuyucu-Ergün 2016).

Yukarıda açıklandığı gibi hükmün açıklanmasının geri bırakılması ile verilen kararlar doğrultusunda yaptırımın etkisi azalmaktadır. Bu durum “cezaların caydırıcılığı az” düşüncesine sebep olmaktadır.

Bir diğer seçenek olan halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması seçeneği %26 (38 kişi) daha çok 2. sıraya koyulmuştur. Bu cevabı veren katılımcıların daha çok düşük gelire sahip olan ve geçimini hayvancılık-tarım-ormancılık gibi ormandan faydalanabileceği işlerden elde eden halk olduğu görülmüştür.

Daha fazla orman koruma memuru istihdam edilmesi seçeneği %27 (41 kişi) ve denetimin arttırılması seçeneği (75 kişi) en çok 3. sıraya koyulmuş ve bunun sebebi incelendiğinde daha önce orman işletmelerini arayarak orman muhafaza memurlarından sahaya gelerek denetleme yapmasını talep ettikleri halde yeterli sayıda orman muhafaza memuru olmadığı gerekçesiyle gelmemeleri olduğu görülmüştür. Yeterli sayıda memurun olması durumunda geniş bir alana sahip olan Çankırı orman alanlarında yeterli denetimin yapılabileceği düşünülmektedir.

Anketin önemli sorularından olan ‘Ormanların korunmasında devlet tarafından yapılan denetim yeterli mi?’ sorusuna karşılık yeterli olduğunu düşünenler %17,8 (71 kişi) ve yeterli denetimin yapılmadığını düşünenler ise %82,3 (329 kişi)’ dir. Yaşanılan yerin ormana göre konumunun verilen cevaplar üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

‘Orman mülkiyetinin devlete ait değil de özel şahsa ait olması durumunda ormanların korunmasında olumlu fark yaratır mı?’ sorusuna büyük çoğunluk evet veya olabilir cevaplarını vermiştir. Bu cevabın verilmesinde eğitim, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, meslek, köyde ortalama ikamet etme süresi değişkenlerinin olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Bu durum, Bostancı ve Gençay (2023)’ın bölgelere göre ormanların özel mülkiyete ait olmasının orman suçlarına etkisini azaltacağı yönündeki tespitleriyle örtüşmektedir.

Yapılan yüz yüze görüşmelerde elde edilen bilgileri özetlemek gerekirse: Anket yapılan halkın büyük çoğunluğu (%78.5’lik, 314 kişi) orman suçları konusunda ormancılıkla ilgili kurumlar tarafından yeterince bilgilendirilmediklerini düşünmektedir.

Bu durum, Bostancı ve Gençay (2023)’ın orman suçları ile ilgili eğitim durumu hakkındaki tespitleriyle örtüşmemektedir. Çankırı’daki katılımcıların yarısından fazlası yeterince bilgilendirilmediklerini düşünürken, Devrek ve Kanlıca bölgesindeki katılımcıların yarısı, Marmaris bölgesindeki katılımcıların ise çoğunluğu orman suçlarıyla alakalı eğitim aldıklarını beyan etmiştir. Bölgelerde verilen eğitimlerle, Devrek, Kanlıca ve Marmaris bölgelerindeki orman alanları arasında anlamlı bir ilişki kurmak mümkündür. Ancak Çankırı’da anlamlı bir ilişki kurulamamıştır.

Bu doğrultuda eğitim alan kesimin katılımcıların yarısına denk olduğu Devrek ve Kanlıca’ da: Devrek 52.151 ha ve Kanlıca 42.571 ha, katılımcıların çoğunluğunun eğitim aldığı Marmaris ise 116.371 ha orman alanına sahipken; katılımcıların yarısından fazlası yeterince bilgilendirilmediklerini düşünen Çankırı’da 83.325 ha orman alanı bulunmaktadır.

6831 sayılı Orman Kanunu’nda yer alan orman suçlarını bilen kısım (%41,8 (167 kişi) kısmen bilenler, %21,8 (87 kişi) çok azını bilenler, %18,3 (73 kişi) çoğunu bilenler, %9 (36 kişi) hepsini bilenler) hiç bilmeyen %9,3 (37 kişi)’den fazladır. Benzer şekilde ‘Orman suçlarının yaptırımları (cezaları) hakkında bilginiz var mı?’ sorusuna en yüksek %43,5 (174 kişi) kısmen, %21,8 (87 kişi) hayır, çok azını biliyorum, %16,5 (66 kişi) hayır, hiçbirini bilmiyorum, %12 (48 kişi) evet, çoğunu biliyorum cevaplarını vermiştir ve %6,3 (25 kişi) ise evet hepsini biliyorum cevabını vermiştir. Katılımcıların ormanlar ve ormancılıkla ilgili birçok konu hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen geçmişte bir orman suçu işlemeyen veya orman işletmeleri ile bu bağlamda bir işi olmayanların kanunda yer alan orman suçları ve orman suçlarının yaptırımları hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Bu durum, Bostancı ve Gençay (2023)’ın bölgelere göre orman suçları hakkında bilinç düzeyi hakkındaki tespitleriyle örtüşmemektedir. Çankırı’daki katılımcıların vermiş oldukları cevaplarda 6831 sayılı Orman Kanunu’nda yer alan orman suçları hakkında bilinç düzeyinin düşük oranda olduğu, Devrek, Kanlıca ve Marmaris bölgelerindeki katılımcıların bilinç düzeyinin ise yüksek oranda olduğu görülmüştür.

‘Orman suçlarının işlenmesinin ana nedeni sizce nedir?’ sorusuna çoğunluk %48.3 (193 kişi) cezaların caydırıcılığının az olması cevabını vermiştir. %30 (120 kişi) odun hammaddesine olan ihtiyaç, %7 (28 kişi) ile suç olduğunu bilmemek, %6.5 (26 kişi) ile taksirle ve diğer cevapları; en düşük %1.8 (7 kişi) ise orman idaresi ile uyuşmazlık cevabını vermiştir.

‘Orman suçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi noktasında hangi kurum daha etkilidir?’ sorusuna ise %62,3 (249 kişi) OGM, %22,8 (91 kişi) TEMA ve %4,5 (18 kişi) Milli Parklar Genel Müdürlüğü, %3 (12 kişi) Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı, %2,8 (11 kişi) Türkiye Ormancılar Derneği, %2,5 (10 kişi) diğer alırken en düşük %2,3’lük (9 kişi) oranla TMMOB Orman Mühendisleri Odası almıştır.

Orman suçlarının azaltılması için Orman Genel Müdürlüğü ve bağlı işletme müdürlüklerine, özellikle orman köylülerinin odun ihtiyaçlarının karşılanması, halkın orman suçları ve suçların yaptırımları hakkında bilinç düzeyini arttıracak eğitimler verilmesi hatta kamu spotu gibi görsel bilgilendirme araçlarının kullanılması, denetimlerin artırılarak sorunun çözümüne önemli katkılar sağlayacağı önerilmektedir.

Elde edilen bulgular ışığında, toplumun orman suçlarına ilişkin algısını geliştirmeye yönelik bazı somut önerilerde bulunmak mümkündür: Bu önerilerin birincisi ve en önemlisi “Toplumu Bilinçlendirme ve Eğitim”dir. Bunun için Ormancılık ve ormanların önemi hakkında kamuoyu bilincinin artırılması için kapsamlı bir eğitim ve bilinçlendirme programı geliştirilmelidir. Anket sonuçlarına göre, orman suçları konusunda en az bilgili olanlar 65 yaş üstü ve eğitim seviyesi düşük olan katılımcılardır. Bilinçlendirme ve eğitim programları bu gruba özel olarak tasarlanmalıdır. (%9,3 (37 kişi) hiç bilmeyen, %21,8 (87 kişi) çok azını bilen). Bu program, okullar, sivil toplum kuruluşları, medya ve diğer ilgili aktörlerle iş birliği içinde yürütülmesi mümkündür. Orman suçlarının çevresel ve sosyal etkileri hakkında farkındalık yaratmak için halkla bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalar, broşürler, afişler, radyo ve televizyon programları ve sosyal medya kampanyaları aracılığıyla yapılması mümkündür.

Özellikle günümüzde çok aktif kullanılan sosyal medyanın bu konuda etkisinin çok olacağı ve büyük farklar yaratacağı düşünülmektedir. Bu çalışmalarda ormancılık ile ilgili mesleklerin önemi ve ormancılara olan saygı vurgulanmalıdır. Bu sayede orman koruma bilincinin gelişmesine katkıda bulunmak mümkündür.

İkinci önemli husus ise “Yasal Düzenlemeler ve Uygulama” dır. Katılımcıların çoğunluğu (%48.3 (193 kişi)) orman suçlarının az olmasının sebebinin cezaların

caydırıcılığının az olması olarak belirtmiştir. Cezaların caydırıcılığını artırmak için para cezaları ve hapis cezaları gözden geçirilmelidir. Orman suçlarının önlenmesi ve soruşturulması için orman koruma birimlerinin kapasitesi ve yetkileri artırılmalıdır. Orman suçlarına ilişkin ihbarları teşvik etmek için etkili bir ihbar sistemi kurulmalıdır.

Diğer önemli bir başlık ise Sosyal Katılımdır. Yerel halkın ormanların korunmasına ve yönetimine aktif olarak katılması teşvik edilmelidir. Bu amaçla, yerel halkın katılımıyla ormancılık planlama ve uygulama süreçleri geliştirmek mümkündür.

Sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili aktörler orman koruma çalışmalarıyla iş birliği yapmaya teşvik edilmelidir. Ormanların korunmasına yönelik gönüllülük programları geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akın, F., 2009. Sosyal bilimlerde istatistik. 2.Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, s. 278, Bursa.
- Anonim. 1958. 6831 Sayılı Orman Kanunu Hususi Nüshası, Türkiye Ormancılar Cemiyeti Yayını, Ankara.
- Anonim. 1998. Çankırı İli arazi varlığı. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Anonim. 1999. Osmanlı Ormancılığı Tarihi Vesikalar. Orman Bakanlığı Yayın, Yayın No: 094, ISBN 975-8273-20-5, Ankara.
- Anonim. 2005. Çankırı İl Çevre Durum Raporu, Çankırı Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Çankırı.
- Anonim. 2005a. Çankırı İl Çevre Durum Raporu, Çankırı Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Çankırı.
- Anonim. 2006. T.C. Çankırı Valiliği İl Brifingi, Çankırı.
- Anonymous. 2013. Ormancılık ve Su Şurası. Ormanların Geliştirilmesi Çalışma Grubu Raporu. s:29, Ankara.
- Ardıç, K., 1980, Ormancılık Tarihimize Kısa Bir Bakış, Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi. S.B, C.36. s.1, İstanbul.
- Atay, İ., 1968. Türkiye'nin orman davası. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, s. 115-122.
- Ayanoğlu, S., 1987. Cumhuriyet Dönemi Ormancılığımızda 3116 Sayılı Orman Yasası ve Sonrası (1st edn, Türkiye (Ormancılar Derneği Yayınları), s. 22.
- Ayanoğlu, S. and Güneş, Y., 2003. Orman Suçları Ders Kitabı (1st edn, Çantay Matbaası), s. 121, İstanbul.
- Birben, Ü., Ünal, H.E., Karaca, A., 2018. Orman kaynaklarına ilişkin toplumsal algının incelenmesi (Çankırı kent merkezi örneği). Turkish Journal of Forestry, 19(1): 76-82.
- Birben, Ü., Ünal, H.E., İmal, U., 2019. Orman suçlarında toplumsal algı (Kırıkkale il merkezi örneği). Journal of Bartın Faculty of Forestry, 21(2): 495-505.

- Bingöl, İ. H., 1990. Geçmişten Günümüze Ormanlarımız ve Ormancılığımız. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı, Cilt II, s. 214
- Bostancı, U. and Gençay, G., 2023. Bölgesel Farklılıklara Göre Yöre Halkının Orman Suçlarına Yaklaşımı (Devrek, Marmaris, Kanlıca Orman İşletme Müdürlükleri), Bartın University International Journal Of Natural And Applied Sciences 6.2: 109-123.
- Çalışkan, S. and Boydak, M., 2017. Afforestation of arid and semiarid ecosystems in Turkey. Turkish Journal of Agriculture ve Forestry, 41(5): 317-330.
- Çankırı Belediyesi 2024. Web sitesi. <https://cankiri.bel.tr/sayfa/il-haritasi>. Erişim Tarihi: 20.04.2024.
- Çankırı Orman İşletme Müdürlüğü, 2022. Dava Birimi, Zabıt Varakası Kayıt ve Takip Defteri.
- Duyar, A., 2018. Türkiye Ormanlarındaki Rehabilitasyon Çalışmalarının Orman Varlığı ve Karbon Birikimine Katkısına İlişkin Bir Öngörü. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 20(2), 373-381, Bartın.
- Duman, N. and İrcan, M. R., 2022. Coğrafi Bilgi Sistemleri Tabanlı Çankırı Merkez İlçesinin Taşkın Duyarlılık Analizi. Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi 9: 50-66.
- Doğan, İ., Doğan, N., 2014. Adım Adım Çözümlü Parametrik Olmayan İstatistiksel Yöntemler. Detay Yayıncılık, ISBN: 9786055216870, Ankara.
- Elvan, O. 2014. Ağaç Kesme Suçunun Orman Kanunu Açısından İncelenmesi. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 55(1): 237-260.
- Elvan, O., 2022. Ormanı İşgal ve Ormandan Faydalanma (Yararlanma) Suçunun Hukuki Olarak İncelenmesi, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 20/Sayı: 240, s. 4509-4564.
- Evcimen, B. S. 1978. Development of Forestry Management in Turkey. University of Istanbul Press, Turkey, s. 62.
- Gençay, G., ve Mercimek, A., 2019. Public consciousness and influence of law on forest crimes: Insights from Kastamonu, Turkey. Forest Policy and Economics, 101978: 106.
- Gençay, G., ve Bostancı, U. 2023. Bölgesel Farklılıklara Göre Yöre Halkının Orman Suçlarına Yaklaşımı (Devrek, Marmaris, Kanlıca Orman İşletme Müdürlükleri), Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, 78 sayfa, Bartın.

- Geray, U., Şafak, İ., Yılmaz, E., Kiracioğlu, Ö., Başar, H., 2007. İzmir ilinde orman kaynaklarına ilişkin işlev önceliklerinin belirlenmesi. Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Yayın No:46, Teknik Bülten No:35, s:137, İzmir.
- Gülen, İ. ve Özdönmez, M., 1981. Türkiye'de orman ve ormancılık. Journal of the Faculty of Forestry İstanbul University, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 31(2): 1-13, İstanbul.
- Güloğlu, Y., 2010. Orman Mülkiyetinin Doğuşu ve Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemine Kadar Ormanlarla İlgili Yapılan Yasal Düzenlemeler. Kastamonu University Journal of Forestry Faculty, 10(2): 180-194.
- Günay, T., 2003. Ormancılığımızın Tarihçesine Kısa Bir Bakış (1st edn, Tarım OrkamSen, Form Ofset), 105-106.
- Günşen H. B., 2006. Batı Karadeniz Bölgesindeki Ormancılık Kooperatiflerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi, ZKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, 107 sayfa, Bartın.
- Güngör, D., Okuyucu-Ergün, G., 2016. Hükmün açıklanmasının Geri bırakılması, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 65, 4: 1951-65.
- Hürriyet 2005. Web sitesi. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/cankiri-sarikaya-koyunde-25-ev-yandi-38725048>. Erişim Tarihi: 15.05.2024
- Karasar, N., 2016. Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler. 30. Basım, Göktuğ Ofset, ISBN 978-605-5426-58-3, Ankara.
- Kökten, İ. K., 2017. Anadolu'da prehistorik yerleşme yerlerinin dağılışı üzerine bir araştırma. DTCF Dergisi, 10(3-4).
- Köprülü, B., 1948. Türk Hukukunda Orman Mülkiyeti, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.XIV, S.1-2, C.XIV, S.1-2, 700-754.
- Köprülü, B., 1949. Cibali Mubaha ve Sahih Vakıflara Ait Ormanlarla Baltalıkların H. 1274 Tarihli Arazi Kanunnamesi'ne Nazaran Hukuki Durumları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.15: 703-726.
- Kuter, N. 2007. Çankırı Kenti ve Çevresinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 9(11): 71-77.
- Kutluk, H., 1942. Ahmet Şükrü Bey ve Zamanı, Orman ve Av, Ankara
- Kutluk, H. 1945. Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar 893-1339 (1487-1923), Osmanbey Matbaası, s. 347, İstanbul.

- OGM, 2024. Web Sitesi. <https://www.ogm.gov.tr/ankaraobm/kurulusumuz/orman-isletme-mudurlukleri> Erişim Tarihi: 25.04.2024
- OGM, 1983. Ormanların Gençleştirilmesine İmar Islahına ve Bakımlarına Ait Silvikültürel Esaslar Tebliğ No: 177/A
- Orman Suçları ve Uygulamalı Çözümler 2011. Web sitesi. <https://vdocuments.mx/tc-orman-suclari-ve-uygulamali-coezuemler.html?page=1>. Erişim Tarihi: 20.04.2024
- Önder, A., 1992. Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, 47 s, İstanbul.
- Önder, A., 1989. Ceza Hukuku Genel Hükümler, Cilt: II, Beta Yayınları, 328 s, İstanbul
- Özdönmez, M., 1965. Türkiye’ de Orman Suçları Nevileri, Sebepleri, Önlenmesi Çareleri Üzerinde Araştırmalar, 1. Baskı, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Düzerkonca Matbaası, İstanbul.
- Sayılarla Çankırı 2024. Web sitesi. <http://www.cankiri.gov.tr/kurumlar/cankiri.gov.tr/ilimizcankiri/sayilarlacankiri/Sayilarla-Cankiri-122023- 1 .pdf>. Erişim Tarihi: 20.04.2024.
- Sezgin, A. R., ve Gültekin, Y. S., 2022. Orman Suçlarının Mekânsal ve Sosyoekonomik Analizi: Yığılca İlçesi Örneği. Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 10(3): 1287-1301.
- Sürdürülebilir Orman Yönetimi. 2020. Web sitesi. <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/sites/SurdurulebilirOrmanYonetimi/2019%20SOY%20K.G%20T%C3%9CRK%C4%B0YE%20RAPORU.pdf> Erişim Tarihi: 05.05.2024
- Şencan, H., 2007. Sosyal ve Davranışsal Bilimlerde Bilimsel Araştırma. Şeşkin Yayıncılık, Ankara.
- Şen, G. ve Toksoy, D., 2006. Türkiye’ de nüfus orman ilişkisi, 2006 Ormancılıkta Sosyo-ekonomik Sorunlar Kongresi Bildiriler Kitabı, s. 108-117, Ilgaz-Çankırı.
- Sürmen, A. and Bulut, A., 2022. Vezirköprü Orman İşletme Müdürlüğü'nde 2008-2022 yılları arasında orman suçlarının incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi.
- Toroslu, N., 1998. Ceza Hukuku Genel Hükümler, Savaş Yayınları, s. 199,65 vd. Ankara
- Uysal, B. and Birben, Ü., 2024. 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 2/B maddesi uygulamaları ve sonuçları (Amasya ili örneği). Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi 9.2, 90-100.

- Ural, A., Kılıç, İ., 2006. Bilimsel araştırma süreci ve spss ile veri analizi. Genişletilmiş 2. Baskı, Detay Yayıncılık, s. 302, Ankara.
- Urbano, A. R. 2016. Long-term forest carbon storage and structural development as influenced by landuse history and reforestation approach (Doctoral dissertation, The University of Vermont and State Agricultural College).
- Uzgören, N., 2012. Bilimsel araştırmalarda kullanılan temel istatistiksel yöntemler ve spss uygulamaları. Genişletilmiş 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, s. 415, Bursa.
- Yavuz, H., 2000. Parametrik Olmayan İstatistiksel Yöntemler. s. 464, Trabzon.
- Yılmaz, E. 2004. Ülkemizdeki orman işlevleri ve tahsis kriterleri. Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi, 10: 1-25, Mersin.
- Yiğitoğlu, A. K., 1936. Türkiye’de Ormancılığın Temelleri, Şartları ve Kuruluşu, Yüksek Ziraat Enstitüsü Çalışmaları, Sayı: 8, Ankara.
- Yolasığmaz, H. A., 2004. Orman ekosistem amenajmanı kavramı ve Türkiye’de uygulaması, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, s.215, Trabzon.
- Yurdakul, A. 2011. Orman Kanunu’nda 5728 sayılı Kanunla Getirilen Değişiklikler, Orman Suçları ve Uygulamalı Çözümler. Ankara Orman Bölge Müdürlüğü.